JUN 11 1945
316

VIENYBĖ

LITHUANIAN NATIONAL WEEKLY

Amerikos lietuvių šūkis: mes kariaujame dėl visos taikos, kurioje kiekvienai tautai, o tarp jų ir Lietuvai, būtų vietos laisvai ir nepriklausomai gyventi.

New York Public Library 470 Fifth Ave

LIX METAI 23 N — PENKTADIENIS 1945 M. BIRŽELIO (JUNE) 8 D. — KAINA 5 CENTAI

DABAR

Šliūpo biografija
Ir naciai draudė
Stanelių likimas
Dar apie Siriją

JUOZAS TYSLIAVA

"Kas parašys dr. Jono Šliūpo biografiją?"

T. J. Kučinskas, iškėlęs šį svarbų klausimą Keleivyje, toliau sako:

"Keleivio ir Vienybės redaktoriai turėtų raginti per savo laikraščius, kad žmonės siųstų jiems atsiminimus apie velionį Šliūpą."

Tai, be abejonės, būtų pats gražiausias paminklas dr. Jonui Šliūpui, tiek metų dirbusiam lietuviškos kultūros darbą Amerikoje.

Taip, dr. Jono Šliūpo biografijos paruošimas ir jos išleidimas — aktualus klausimas.

***

Amerikos kariams draudžiama draugauti su vokietaitėmis.

O tuo tarpu, kaip kažin kas JAV kongrese pastebėjo, rusai ir prancūzai Vokietijoje atvirai glamonėjasi su merginomis...

Naciai taip pat draudė vokietaitėms draugauti su kitataučiais.

O kas iš to išėjo?

Draudžiamas vaisius, sakoma, gardesnis.

Ir Adomą su Ieva, mat, dėl to Dievas iš rojaus išjojo..

***

Chicagos Vilnyje Andriulis klausia:

"Ar neverta Amerikos lietuviams pasvarstyti apie delegacijos pasiuntimą Lietuvon?"

Nors Brooklyno Laisvės Bimba, atsiliepdamas, sako, kad "dar truputį per anksti," bet aš sakyčiau, kad **labai** verta.

Tokia delegacija, grįžusi atgal, galėtų mums papasakoti, kiek bolševikai ištrėmė lietuvių į Sibirą.

Jeigu, žinoma, ta delegacija grįžtų..

***

Laisvėje pranešama, kad "Petrą Stanelį užmušė vokiški barbarai."

Staneliai — mano kaimynai Geisteriškiuose.

Deja, jau antrukart "vokiški barbarai" persekioja Stanelius.

Apie šiuos Geisteriškių kaimo gyventojus galėčiau surašyti ištisą knygą.

Ir tai būtų nepaprasta, kupina kontrastų, istorija.

Kai vokiečiai padegė Stanelių sodybą, aš dar buvau vaikas.

Bet ir dabar, po tiekos metų, aš negaliu pamiršti to baisaus vaizdo.

***

Tai buvo 1917 metų žiemą.

Tamę pačiame Geisteriškių kaime, Micutuose, du vokiečių žandarai džiaugėsi, sugavę Joną Stanelį, Vincą Sidabrą ir Kostą Krunkaitį.

Čia ir įvyko tai, dėl ko vėliau buvo sudegintos Stanelių (ir Micutų) trobos.

Jonas Stanelis nušovė abu tuos žandarus. Šnipo pašautas, Jonas Stanelis buvo gabenamas į Vilkaviškį.

Bet... dar tą pačią naktį Jonas pabėgo ir.., dingo, kaip ugny.

***

Kai Petras Stanelis grįžo iš Amerikos atstatyti vokiečių sudegintos tėviškės, Lietuvoje jau nebuvo nei vokiečių, nei rusų.

Bet, deja, Petras Stanelis taip pat nerado ir savo jaunesnių brolių, Jono ir Pijaus, savanoriais išėjusių kovoti ne tik vokiečių, bet ir rusų.

Abu Geisteriškių savanoriai žuvo pirmose kovose su bolševikais.

O tuo tarpu žuvusių savanorių brolis, Petras, Amerikos doleriais atstatęs tėviškės ūkį, slaptai lankydavosi Karklinių dvaro darbininkų susirinkimuose.

***

Dabar... "Petrą Stanelį užmušė vokiški barbarai."

Taip Staneliai, pro kurių lauką aš eidavau į Keturvalakius, į mokyklą, vienas po kito išnyko.

Jonas su Pijum žuvo, kovodami vokiečius ir rusus.

Petras — vokiečius.

Jonas su Pijum buvo Lietuvos kariuomenės savanoriai.

Petras — komunistas.

Kai dėl Stanelių ūkio, tai jį ir šį kartą sudegino vokiečiai.

***

Ar girdėjote žvejų pasaką apie žuvį, kurios viduriuose buvo rasta žuvis, o toje žuvyje — dar kita, mažesnė, žuvytė?

Tai panašu dabartiniam Sirijos, Prancūzijos ir Anglijos konfliktui..

Anglai, patys būdami dideli rykliai, atėjo gelbėti Sirijos, vos nepatekusios į nasrus Prancūzijai.

Jokios simpatijos prancūzams, siekiantiems pavergti Sirijos ir Libano tauteles.

Bet ar anglai geresni?

Anglai — Egipte, Indijoje ir kitur?

SĄJUNGININKŲ KONTROLĖS TARYBA VALDYS VOKIETIJĄ

Sovietai nori pusės Vokietijos teritorijos

Gegužės 4 d., Berlyne, įvyko Sąjungininkų Kontrolės Tarybos posėdis kuriame dalyvavo: gen. Eisenhoveris, maršalas Montgomery, gen. Žukovas, ir gen. Latrre de Tassigny. Šie keturi karo vadai atstovavo Jungtines Valstybes, Didžiąją Britaniją, Sovietų Sąjungą ir Prancūziją.

Įvykusiame Sąjungininkų Kontrolės Tarybos posėdyje pasirašyta deklaracija, liečianti Vokietiją, jos sienas ir valdymą. Pirmiausia, sąjungininkų tarybos nutarimu, Vokietija grąžinama į 1937 m. sienas. Visi kraštai (įskaitant ir Klaipėdos kraštą), kuriuos Hitleris aneksavo, atskiriami nuo Vokietijos. –

Sąjungininkų Kontrolės Taryba pasiskelbė Vokietijos valdžia. Toliau ši taryba padalino Vokietiją į keturias okupacines zonas. Rytinę dalį arba zoną pasiėmė Sovietų Sąjunga, šiaurvakarinę —Anglija, pietvakarinę — Amerika ir vakarinę — Prancūzija. Vokietijos sostinė, arba Didysis Berlynas taip pat padalinamas į keturias zonas, kurias valdys Sovietų Sąjungos, Anglijos, Prancūzijos ir Amerikos komendantai.

Šiame posėdyje, betgi, paaiškėjo, kad sovietai savo zoną nori išplėsti į vakarus. Pasirodo, sovietai pareikalavo britus ir amerikiečius pasitraukti į vakarus nuo dabartinės demarkacijos linijos net 130 mylių. Ar šį sovietų reikalavimą, gen. Žukovo pareiškta, priėmė Anglijos ir Amerikos atstovai, tuo tarpu dar nežinoma. Taip pat deklaracijoje nieko nesakoma, apie Austriją, kurios teritoriją yra okupavusios sovietų britų ir amerikiečių jėgos. Nieko nesakoma ir apie Čekoslovakiją, kurioje, be sovietų kariuomenės, yra amerikiečiai ir britai.

Nežiūrint to, kad Sąjungininkų Kontrolės Tarybos deklaracijoje nenurodoma, kas bus daroma su Vokietijos teritoriją ir kad tas klausimas paliekamas taikos konferencijai išspręsti, betgi, kitomis žiniomis, sovietai jau yra atidavę Lenkijai Mozūrų sritį Rytų Prūsuose.

Vokiečiams taikomi jų pačių įstatymai

Naciai, okupavę Čekoslovakiją, išleido visą eilę antirasinių ir dalinai antisemitinių įstatymų. Dabar šitie patys įstatymai yra taikomi patiems vokiečiams. Pavyzdžiui, čekų miestuose vokiečiams leidžiami eiti pirkti į krautuves tik tarp 5 ir 6 val. po pietų. Draudžiama vokiečiams pasirodyti viešose gatvėse, lankyti teatrus ir t. t. Kai kuriuose čekų miestuose vokiečiai verčiami nešioti geltoną lopą su svastika. Be to, išvarytiems iš Sudetų krašto vokiečiams, panašiai, kaip savo laiku žydams, leidžiama pasiimti nedaugiau, kaip 25 kilogramus turto. Beveik visi karininkai ir kareiviai, kuriems pavesta iškraustyti Sudetų kraujo vokiečiai, yra žydai.

Atsirado 25,000 dingusių karių

Dvidešimts penki tūkstančiai Amerikos karių, kurie buvo paskelbti, kaipo dingusieji vakarų fronte, rasti vokiečių nelaisvėje ir dabar grąžinami į Ameriką. Pastebėtina, kad vėliausiai dingusieji ir patekę naciams į nelaisvę yra labiausiai suvargę. Daugelis jų, sakoma, negavę valgyti net po keletą dienų. Be to, naciai saugoję, kad jie nepatektų į sąjungininkų rankas. Tarp šių, vadinamų "missing in action," kaip žinoma, buvo nemaža ir lietuvių.

Gen. Eisenhowerį priims Kongresas

Gen. Dwight D. Eisenhower

Gen. Eisenhoweriui grįžus iš Europos, JAV kongresas suteiks jam tokią pat garbę, kaip ir gen. Pershinguį 1918 m. Specialiame Atstovų Rūmų ir Senato posėdyje gen. Eisenhoweris pasakys kalbą. Eisenhoweris grįžta birželio 18 d.

Brazilija paskelbė karą Japonijai

Iš Rio de Janeiro pranešama, kad birželio 6 d. Brazilija paskelbė karą Japonijai.

Abejotina, ar Brazilija siųs savo kariuomenės dalinius, iki šiol kovojusius Italijoje, į Pacifiką. Bet manoma, kad Brazilija padės Jungtinėms Valstybėms perkeliant kariuomenę į Tolimuosius Rytus.

Sulaikyti šeši šnipai

FBI agentai sulaikė du Valstybės Departamento tarnautojus ir tris privačius piliečius, šnipinėjusius komunistų sąjudžio reikalams. Pasirodo, kad būdavo vagiami įvairūs slapti dokumentai iš Valstybės Departamento ir kitų valdžios įstaigų. Į šį skandalą yra įvelta komunistų organizacijos, vpač vieno New Yorke einančio žurnalo, Amerasia, štabo nariai.

Rebbentrop Londone?

Manoma, kad buvęs nacių užsienių reikalų ministras von Ribbentrop, kuris savo laiku buvo Vokietijos ambasadorium Anglijoje, gali būti Londone. Gerai pažindamas Anglijos sostinę ir puikiai kalbėdamas angliškai Ribbentropas galėtų sėkmingai slapstytis šiame didmiestyje. Dėl to Anglijos valdžia įsakė saugumo organams atidžiai sekti sostinės gatvių judėjimą.

JAV Armijos slaugės, išvengusios japonų puolimo, laive U. SS Comfort, kuriuo sužeisteji buvo gabenami iš Okinawa. Jos žiūri į sudužusį japonų lėktuvą atakavusį ligonių laivą.

SEPTYNIOS DIENOS PASAULYJE

— Pastorius Martin Niemoller, ilgai nacių kalintas, pareiškė, kad vokiečių tauta dar neparuošta demokratijai.

— Kelios dešimtys Amerikos bombonešių vėl atakavo Formozos salą.

— Kinai išvijo japonus iš keturių miestų Honk Kong srityje.

— Šiais metais Anglijoje numatoma pastatyti 50,000 aliumininių gyvenamų namų.

— Danų policija sulaikė gen. Lindemann, buvusį vokiečių armijos viršininką Danijoje.

— Maršalas Tito įsakymu, visi jugoslavų atstovai atšaukti iš Istanbulo, Turkijos.

— Turkijos valdžia pratęsė dar šešiems mėnesiams apgulos stovį Dardanelių srityje.

—Sovietų radijas praneša, kad Stalinas sutikęs dalyvauti "trijų didžiųjų" pasitarime.

— Rusai išlaisvinę Vokietijoje buvusį Ispanijos premjrą (civilinio karo metu) Largo Caballero.

— Buvęs Anglijos karalius Edvardas VIII su žmona grįžta į Europą.

— Šveicarijoje mirė vokiečių dramaturgas Gorge Kaiser 67 m. amžiaus.

— Tarp išlaisvintų Amerikos karių Vokietijoje, rastas John Kasparaitis iš Brooklyno.

— Argentinos valdžia uždarė klubą, rūpinusį sąjungininkų išlaisvintų žmonių šelpimu.

— The Chicago Tribune pradėjo leisti specialę laidą vokiečių kalba Vokietijoje.

— Gen. Franco valdžia Ispanijoje paleido iš kalėjimų 95 nuošimčius iki šiol kalinamų masonų.

— Trečiosios armijos vadas gen. George S. Patton grįžta į Jungtines Valstybes.

— Maršalas Tito "pataria" kroatų katalikų bažnyčiai būti "labiau nepriklausoma" nuo Romos.

— Iš Washingtono pranešama, kad vidaus sekretorius Ickes pasitraukia iš savo pareigų.

Valstybės sekretoriaus padėjėjas Grew pareiškė, kad Amerika turinti įvesti privalomą kariuomenės tarnybą.

— Anglai ir amerikiečiai pradėjo ardyti vadinamą Hitlerio vakarų sieną Prancūzijoje.

— Naujame Lend Lease įstatymo projekte Sovietų Sąjungos vardas visai neminimas.

— Iš Londono pranešama, kad 3000 nacių karo nusikaltėlių, paskirtų teismui, vardai nebus skelbiami.

GEN. STILWELL IR MACARTHUR TARIASI

General Douglas MacArthur

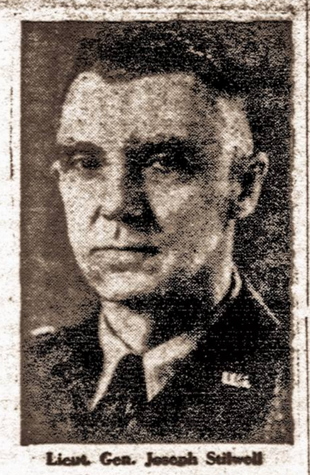

Lieut. Gen. Joseph Stilwell

Gen. Stilwell ir gen. MacArthur šiomis dienomis turėjo ilgą pasitarimą. Manoma, kad šių dviejų generolų pasitarimas yra susijęs su būsimais puolimais, nukreiptais prieš pačią Japoniją.

Jokių slaptų sutarčių Jaltos konferencijoje

Premjeras Churchillas, birželio 7 d. kalbėdamas Anglijos parlamente, pareiškė, kad jokių slaptų sutarčių Jaltoje nebuvę pasirašyta. Tik, girdi, buvę susitarta Sovietų Sąjungai duoti dar du balsus San Francisco konferencijoje.

Grįžo žmogus, šovęs Laval

Šiomis dienomis į Prancūziją grįžo iš Vokietijos Paul Colett, 1941 m. šovęs ir sužeidęs Laval. Colett buvo nuteistas mirti, bet, Laval prašant, jis tapo ištremtas į Vokietiją. Colett grįžo su palaužta sveikata.

Komunistų veikla New Yorko OPA

Iš Washingtono pranešama, kad antiamerikinės veiklos komitetas netrukus pradės tyrinėti komunistų veiklą New Yorko OPA įstaigoje. Pasirodo, kad komunistų veikla OPA įstaigose jau seniai yra sekama.

Slovėnų delegacija pas maršalą Tito

Austrijos provincijos, Korincijos, slovenų delegacija lankėsi pas maršalą Tito, prašydami jį užtarti "fašistų skriaudžiamus slovėnus". Žadėdamas savo pagalbą slovėnams, maršalas Tito, betgi, pareiškė, kad Korincijos provincijos likimas būsiąs išspręstas tik taikos konferencijoje.

Sirija nori teisti prancūzų generolus

Sirijos valdžia nutarė reikalauti išduoti kai kuriuos prancūzų generolų, kurie turėtų būti teisiami, kaipo karo kriminalistai, atsakomingi už Damasko bombardavimą ir Sirijos gyventojų šaudymą.

Witos Varšuvoje

Iš Londono pranešama, kad du lenkų valdžios ištrėmime atstovai, Witos ir Krinaczewski, atvyksta į Varšuvą tartis su komunistų kontroliuojama Lenkijos valdžia.

NUOMONĖS

NESUSITARE DĖL VETO

Dėl veto klausimo San Francisco konferencijoje posėdžiai laikinai nutraukti iki pranešimas ateis iš Maskvos.

Sakoma, situacija esanti tokia kritiška, kad dėl tos priežasties, svarbiausia, prezidentas Trumanas pasiuntęs Harry Hopkins į Maskvą kalbėtis su Stalinu. Jam įsakyta smulkmeniškai ištirti ką Roose veltas su Stalinu susitarė Jaltos konferencijoje. Be to, Hopkins mėgins perkalbėti Staliną ir Molotovą pakeisti dabartinį nusistatymą dėl veto, nes numatoma, kad jeigu tas klausimas, kartais, būtų svarstomas plenumo sesijoje, Rusija tikriausiai pralaimėtų.

Iš rusiškų sluogsnių pranešama, kad San Francisco konferencija nusitęs iki birželio 25 d.

CHURCHILL APIE SOCIALISTUS

Rinkiminė kampanija Anglijoje pradeda įsisiubuoti.

Šiomis dienomis Churchill, kalbėdamas per radiją apie socialistus, vadinamą Darbo Partiją, pareiškė, kad jeigu jie laimėtų rinkimus, tai Anglijoj bus įsteigta Gestapo.

"Socializmas ir totalitarizmas neatskiriami," Churchill pareiškė.

Kitą dieną socialistų laikraštis Laborite Daily Herald paskelbė straipsnį, pavadintą "Churchill's Crazy Broadcast".

SIŪLO PANAIKINTI SKOLĄ

Pirmojo pasaulinio karo alijantai Amerikai skolingi apie 11 bilijonų dolerių. Šios milžiniškos skolos nė viena valstybė Amerikai dar nemokėjo.

Senatorius Johnson iš Colorado siūlo Finansų Komisijai skolą visai panaikinti. Jis teigia ,kad Amerika vistiek negausianti savo skolų, todėl kokia prasmė ją laikyti ant rekordo?

RADO HITLERIO LAVONĄ

Iš Vokietijos vėl pranešama, kad sovietai tikrai radę Hitlerio lavoną Berlyne.

Sovietų nuskirta grupė Hitlerio lavonui ieškoti rado vieną apdegusį lavoną, kuris sakoma neabejotinai yra Hitlerio.

Šis vėliausias pranešimas apie Hitlerį gal būt padės sunaikinti pasklidusius gandus tarp vokiečių, kad Hitleris tebėra gyvas ir bandysiąs atgaivinti nacių veikimą iš požemio.

Dėl Hitlerio mirties alijantų viršininkai taip pat neabejoja, ypač kad tą faktą patvirtina visi suimti aukštieji vokiečių pareigūnai.

Baltgudijos, arba kaip Amerikoje vadinama White Russian, delegacijai atvykus į San Francisco konferenciją, amerikiečiai naiviai pradėjo klausinėti: "Ar ne visi rusai yra balti?"

Šalčiau, negu 1876 metais

Birželio mėnuo oras New Yorke ir apylinkėse savo vėsumu sumušęs visus rekordus. Tokis šaltas pavasaris čia buvęs tik 1878 m. Bet šį kartą esą dar šalčiau. Kai kurie namai New Yorke vėl pradedami šildyti.

SAKO, KATALIKŲ KUNIGAS YRA TEISINGESNIS UŽ SOCIALISTŲ KUNIGĄ

CHICAGO, ILL.— Marquette Park apylinkė Chicagoje yra gražiausia lietuvių apgyventa kolonija. Svetimtaučiai vadina ją "Lithuanian Gold Coast."

Vakarais bei šventadieniais lietuviai susirenka į šį parką. Jie čia apkalba visus pasaulio įvykius ir nuotykius, kaip tikri diplomatai. Ir visus klausimus, kaip tautiškus taip ir tarptautiškus, jie išsprendžia labai lengvai. Nes jiems viskas yra galima.

Vieną sekmadienį iškilo klausimas apie lietuvių socialistų veiklą Chicagoje. Vienas jau gana senas žmogus, rūko savo seną pypkę ir klausosi. Nes, mat, buvo tarp kelių draugų diskusuojama, kad socialistai yra teisingiausi žmonės. Tasai žmogus pakrapštė savo pypkę, tabako prisikimšo ir prabilo:

— "Well, vyručiai, čia diskusuojate gerą klausimą... Jeigu jau kalbate apie Chicagos lietuvių socialistų teisingumą, leiskite ir man prikišti savo dvylekį. Aš ir kadaise darbavausi tarp lietuvių socialistų. Juk laikraštis Naujienos buvo lietuvių socialistų įsteigtas. Kiek tie vargšai dirbo, kiek naktų nemigo, pardavinėjo šėrus, rinko prenumeratą, skelbimus. Daugely vietų buvo išvyti iš namų už norėjimą užrašyti Naujienas. Aš pats ne vieną sykį gavau šluotų nuo bobų, kuomet siūliau užsirašyti Naujienas..

— Taip, mano mieli draugai. Naujienos gyvavo socialistų kontrolėje iki neatsirado Naujienų išde pinigų. Kaip tik atsirado kelios dešimtys tūkstančių dolerių, tai mūsų dvasios vadas Grigaitis suorganizavo kliką, užgriebė laikraštį.. O ką gavo tie, kurie naktis nemigo, dirbdami, laikraštį platindami?

— Taip,

— Aš dar tebeturiu Naujienų šėrą. Pernai buvau nuvažiavęs į Naujienas pas Grigaitį. Pasiūliau jam, kad jisai mano šėrą atpirktų. Jisai su panieka man pasiūlė penkiasdešimts centų už Naujienų šėrą... Juk dabar Grigaitis turi užgrobęs Naujienas. O ką jūs, socialistai turite? Nieko. Jūs net balso neturite dėl to, kad iš jūsų Naujienas atėmė ponas Grigaitis. Taigi kur dabar yra tasai teisingumas pas socialistus? Aš nesakau, kad visi socialistai neteisingi. Bet jūsų vadai yra tikri sukčiai ir apgavikai?...

— Pavyzdžiui, Šv. Jurgio bažnyčios kunigas per penkiasdešimas metų išmokėjo $350,000 skolą už bažnyčią. Dar neviskas. Jurginė bažnyčia turi dar ir mokyklos didelį pastatą. Turi gražią ir didelę klėboniją. Atminkite, kad į penkiasdešimts metų atmokėjo tokią didelę skolą. Tačiau jūs socialistų kunigas Grigaitis per trisdešimts metų neišmokėjo $4,000 skolos. Nežiūrint to, kad Grigaičio metinė alga yra virš penkių tūkstančių dolerių.

— Nesikarščiuokit, vyručiai. Palaukit. Jurginėje bažnyčioje gali melstis kiek nori. Niekas parapijonams burnų ten neuždaro. Nagi, jūs socialistai, pabandykite pasakyti savo laikraštyje Naujienose ,ką aš jums dabar sakau. Ar jūs gausite vietos? Nėra tų baikų, vyručiai...

— Jurginė parapija gerai gyvuoja. Tačiau jūs, socialistų organizacija buvo sunaikinta, kaip tik atsirado Naujienų bendrovės išde pinigų.

— Dabar, man atsakykite, kuris kunigas yra teisingesnis: Ar šv. Jurgio parapijos kunigas, ar jūsų Naujienų kunigas, "socialistas" Grigaitis?"

Klausytojai pradėjo juoktis. Gi vienas karštas naujienietis stovi paraudęs, kaip keptas vėžys ir tyli. Kai paklausė:

— Kodėl tyli? Kodėl neatsakai nieko? Ar teisybę jisai sako apie tavo kunigą Grigaitį?..

Tasai žmogelis stovi ir tyli. Susirinkusieji pradėjo juoktis. Žmogelis, pastovėjęs valandėlę, pradėjo palengva žengti tolyn. O pasilikusieji linksmai juokėsi.

Tasai žmogus tęsė toliau:

— Jeigu ne Grigaičio klika, tai komunistai nebūtų įsigalėję Chicagoje. Kuomet Grigaitis užgriebė Naujienų bendrovę, tai daug gerų socialistų nuėjo pas komunistus ne dėl to, kad jie pritartų komunistams, bet dėl to, kad pakenktų savo buvusiam kunigui Grigaičiui...

— Dabar komunistai niekina Grigaitį: Komunistai turėtų būti dėkingi Grigaičiui. Jeigu ne Grigaitis, komunistai nebūtų galėję leisti savo laikraštį dienraščiu.

— Ar neteisybę sakau?

— Taip. Taip. — Pasigirdo balsai.

Nepažįstamas žmogus prisikimšo pypkę, užsirūkė ir nudūlino savais keliais. Gi pasilikusieji vėl pradėjo rišti diplomatinius klausimus.

Kuomet įkirėjo "diplomatinių" problemų diskusijos ir aš nukiūtinau į savo gūštą.

Taigi, skaitytojau, kuris iš diskusuojamų kunigų yra teisingesnis?

Ipolitas Noreika.

ALM Delegacija atliko drąsų žygį

New Yorke įvykusio 1944 m. lietuvių seimo išrinktas komitetas pravedė gerą veikimo kelią. Kurie dalyvavo kovo mėn. 23-24 d. suvažiavime Washingtone, džiaugėsi stebėtinu pasisekimu Amerikos Lietuvių Misijos, nors delegatai besirengią ten vykti buvo visaip bauginami. Tame susivažiavime savo darbui radome didelio pritarimo ir iš pačių įstatymų leidėjų — senatorių ir kongresmanų.

Am. Liet. Misijos delegatams, Oliui, Kumskiui ir Žiūriui į San Francisco konferenciją rengiantis vykti, srovinėje spaudoje prieš juos vėl pasipylė purvo. Bet šie mūsų delegatai nuvykę atliko drąsų, pilietišką žygį. Jie priėjo prie visų žymiausių Amerikos ir kitų valstybių delegatų ir savo tautos reikalavimus jiems išdėstė.

Reikia pripažinti, kad gero padarė, nors ir atskirai veikusi, ir kita lietuvių delegacija, bet Amer. Liet. Misijos delegacijos pasiryžimą ir drąsą Amerikos delegatai ir laikraštininkai geriau įvertino. Tam tikra teisingumo prisilaikanti spauda, dabar vedanti kovą už teisingą taiką mus užtarė ir tikimės, kad ir toliau rems kovoje už Lietuvos laisvę.

Hearsto laikraščiai įdėjo labai prielankų editorialą apie ALM iškeltus klausimus Lietuvos nepriklausomybės atstatymo reikalu. Tokio editorialo pasirodymas plačioje Hearsto spaudoje yra didelis laimėjimas mūsų tautai. Tas dar kartą parodo, kad jei mes patys dirbsime, tai ir kiti mums padės.

Gaila tik, kad tokiose atstovybėse lig šiol nebuvo galima veikti išvien. Juk jau ir taikos konferencija artėja.

J. K.

PHILADELPHIJOS PASTABOS

Mūsų miesto lietuviškų salių vedėjai pyksta kam korespondentai šmeižia juos ir jų pritarėjus viešai per spaudą. Jie ypač užsirūstino ant Keleivio, kam jis leidžia savo bendradarbiams pasakyti apie juos ir kas lietuvių įstaigose dedasi. Atsimokėjimui už tai, jie atsakė Keleivį toliau prenumeruoti. Jie mano — jei Keleivis nesilankys salėse, tai visuomenė apie juos ir kas darosi klubuose, nieko nežinos. Tartum Keleivį tik klubuose žmonės skaito. Kaip girdėti, jie rengiasi "išvalyti" visus "fašistiškus" laikraščius ir lietuvių svetainių. Liks tik "krasnaja zvezda."

Kažin, ar ilgam? Kažin, ar lietuvių salės, prie kurių priklauso dauguma gerų ir tikrų lietuvių, duos laisvoj Amerikoj Kremliaus čebatlaižiams žodžio ir spaudos laisvę varžyti? Aš abejoju. Salių vedėjai ir jiems pritarianti nariai išmintingiau pasielgtų, atsakydami "šmeižikams" tuo pačiu mastu, per tą pačią spaudą, negu laikraščius iš salių "šluodami lauk." Neįsileidimas laikraščių į klubus dalyko nepagerins. Priešingai — juos tik pablogins, nes "šmeižikai" turės daugiau pagrindo ir teisės rašyti apie klubus ir kas juose dedasi.

Wm. Paschall Poška, savo jėgomis sėkmingai išdirbęs mėsos urmo biznį, dabar kandidatuoja į Magistrato vietą. Pastabų rašytojui pirmusyk teko aplankyti jo biznio įstaigą. Tai gana gerai įrengtas mėsos urmo sandėlis. Pas jį dirba keliolika darbininkų keli trokai ir selsmanai. Wm. Paschall priklauso prie mažų biznierių klasės. Jis turi gerų šansų pasiekti didžiųjų biznierių klasės, nes, kaip teko pastebėti jo vietoj būnant ir matyti jį asmeniškai elgiantis su pirkėjais ir savo darbininkais, jis turi tam bizniui įgimtą gabumą. Jis sako, kad dabar tinis jo biznis yra pagrindinis. Magistrato vieta — antraeilis užsiėmimas. Bet, girdi, jeigu man tektų būti išrinktam, aš daug galėčiau padėti senesniems lietuviams visuose jų reikaluose, o čia gimusiam jaunimui, ypač grįžusiems iš karo, turintiems ambicijų ir noro, praskinčiau jiems kelią į politinius darbus ir vietas.

Wm. Paschall Poška yra gimęs Philadelphijoje, augęs ir ėjęs mokslus. Yra vedęs lietuvaitę ir augina du sūnus. Jis yra 40 metų amžiaus. To amžiaus žmogus yra suaugęs, patyręs, fiziškai ir protiškai tvirčiausiu.

Rinkimuose į Magistratą jam padeda svetimtaučiai, bet lietuvių piliečių balsai jam taipogi reikalingi. Ši kampanija jam kaštuos tūkstančius dolerių, jis juos leidžia, kad lietuviai išeitų į Amerikos politiką. Tai sveikas ir giliai vertinamas pavienio lietuvio užsimojimas ir darbas. Jo pastangas privalėtų visi geros valios lietuviai piliečiai ir pilietės paremti. Lietuvių klubai turėtų specialiai paraginti savo narius piliečius už Wm. Paschall balsuoti primari election dienoje, birželio 19 d. Todėl lietuvi, pilieti ir piliete, balsuok tą dieną už vienintelį lietuvių kandidatą į Magistratą, nes jo išrinkimas gal ir tau kada nors ateity bus reikalingas.

Iš Lietuvos nėra jokių žinių, nors laikas būtų jas gauti. Atidarius paštą į Lietuvą, žmonės nesidžiaugė. Rašė laiškus giminėms ir pažįstamiems, bet atsakymų nesulaukia. Dabar vienas kito klausia, kas galėtų būti, kas dedasi gimtiniame krašte? Lietuviai nusiminę, bet vis dar laukia... Ar nelaikas būtų Amerikos lietuviams klausti Washingtoną, kam paštas buvo atidarytas į Lietuvą — pajuokai, ar sielvartai čia ir ten gyvenančių lietuvių?

Z. Jankauskas.

DURNIUS DURNIŲ MOKINA

Chicagos raudonųjų fašistų gazieta Vilnis su pasididžiavimu praneša, kad "mielaširdingasis" Stalinas paskyrė net $100,000 (šimtą tūkstančių rublių) vienam valsčiui Lietuvoje. Esą už tuos pinigus to valsčiaus žmonės galės prisipirkti drapanų, maisto, pasistatyti namus, žodžiu, įsteigti tikrą rojų.

Kiek pirmiau tasai pat raudonųjų fašistų šlamštas su pasididžiavimu rašė, kad Sovietų Rusijoje pradėjo statyti labai gerus ir pigius namus. Keturių kambarių medinis namas, girdi, kainuoja tiktai $25,000. Tačiau Amerikoje tokią "stubelką" galima pastatyti už du tūkstančius penkis šimtus dolerių ir visais atžvilgiais bus daug geresnė.

Pasiremiant tuo, kad Rusijoje kainuoja $25,000 pastatyti keturių kambarių namas, tai kiek tame Lietuvos valsčiuje bus pastatyta namų už tą šimtą tūkstančių rublių.

Kur to valsčiaus žmonės gaus pirkti gyvulių, maisto, javų sėklos ir t. t., kuomet Stalino "rojuje" žmonės miršta badu.

Eikime toliau.

Jeigu Stalino teroro karalystėje yra rojus, kad Lietuvos žmonės gali gauti pirkti ko tiktai nori, kodėl Stalinas reikalauja maisto iš Amerikos?

Štai faktas.

The War Food Administration praneša, kad tarp 1941 m. kovo ir 1945 m. geg. 1 d. į Rusiją buvo nusiųsta 2,563,638,292 svarų mėsos. Yra du bilijonai penki šimtai šešiasdešimts trys milijonai šeši šimtai trisdešimts aštuoni tūkstančiai du šimtai devynias dešimtas du svarai mėsos pasiųsta į Rusiją, kurią Stalino valdžia padarė mirties ir bado šalimi.

Dar neviskas. Dar pasiuntė į Rusiją 630,380,296 svarų pieno ir vištienos produktų, 998,293,054 svarų riebalų ir aliejaus, 64,347,566 vaisių ir daržovių, 2,366,081,895 svarų javų, 1,172,060,381 svarų cukraus ir 120,000,000 sviesto.

Akivaizdoje šių faktų, raudonųjų fašistų Vilnis skelbia, kad Stalino valdžia atnešė į Lietuvą rojų. Jeigu ne Amerikos valdžia, kurią raudonieji fašistai nori nuversti, Rusijos žmonės būtų išmirę badu.

Durni raudonųjų fašistų vadai durnina savo durnus sekėjus.

I. Noreika.

Pirko $141,275 karo bonų; kapų puošimo apeigos; vestuvės

BALTIMORE, MD. — Sekmadienio vakare, gegužės 27 d., Baltimorės Lietuvių Draugijų Taryba surengė prakalbas Lietuvių Salėje pardavimui karo bonų. Vakarą vedė Tarybos pirmininkas Antanas Maceika. Kalbėjo adv. Nadas Rastenis ir kiti. Nors žmonių buvo nedaug, bet lietuviai išpirko karo bonų už $141,275.

Prieš pardavimą bonų toje pačioje salėje Amerikos Legijono vietos Lietuvių Postas turėjo Kapų Puošimo apeigas. Vadovavo Posto vadas Kazys Oželis. Dainos Draugijos choras atliko muzikalę programą. Kunigas Giedra iš Washington, D. C., atliko benediktiją. Kalbėjo dr. Jonas Bučnis ir adv. Nadas Rastenis. Sekė žuvusių vietos lietuvių I ir II kare vardošaukis. Kai kiekvienas vardas buvo iššauktas, veteranas, priėjęs prie parengto kapo, atnešė ir padėjo raudoną aguonos žiedą. Programa baigėsi Amerikos ir Lietuvos himnais. Vakaras buvo labai įspūdingas.

Birželio 3 d. susituokė Kristupas Mikolaitis su Aldona Brokaite. Šliūbė ėmė Šv. Alfonso bažnyčioje. Vestuvių puota įvyko Lietuvių Salėje. Abu jaunavedžiai jauni, gražūs ir malonūs lietuviai. Vestuvės buvo gražios ir pavyzdingos. Jaunavedis yra Lietuvos poeto Mykolaičio-Putino giminaitis ir pats yra geras artistas piešėjas.

Visa Baltimorės Lietuva linki naujavedžiams gražaus ir laimingo gyvenimo.

Rep.

Mirė

Iš Philadelphijis pranešama, kad ten mirė šie lietuviai:
Antanas Seižius, 59 m. a.
Ona Platkevičienė, 52 m. a.
Gregory Karbackas, 55 m. a.
Alfonsas Rupšis, 23 m. a.

Laidojo Juozas Kavaliauskas.

Lietuvių Naujienos
Mėnesinis žurnalas $1.00 met.
332 North 6-th Street,
PHILADELPHIA, PA.

BORIS BEVERAGE CO
220 E St., So. Boston, Mass
Pristatomas tonikas, vynas ir alus baliams, vestuvėms į namus ir sales.
Savininkai:
JUOZAS ARLAUSKAS
ir
JUOZAS SKENDALIS
Tel.: SOU 3141

CENTRAL CAFE
P. JANUKONIS, sav.
21-23 BROADWAY,
METHUEN, MASS.
Tel.: 9841

Boston Realty Trust
INSURANCE SERVICE
veda
adv. Joseph B. Gailius
317 E St. (Broadway kamp.)
South Boston, Mass.
Tel.: SOU 2732

QUALITY MARKET
Tai vieta, kur žmonės gauna sveiką, šviežią, pirmos rūšies maistą.
VIKTORAS ABECIŪNAS
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Telefona: 1481.

LIETUVIŠKA UŽEIGA
ĮVAIRI DEGTINĖ, ALUS IR VYNAS

J. V. PAULIONIS
417 W. PRATT STREET BALTIMORE, MD.

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 SO. 2-nd STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel.: DEW 5136

LIETUVIŲ UŽEIGA
113 CHAPEL ST.,
NEW HAVEN, CONN

Čia susirenka visi New Haveno lietuviai

★

Pirmos rūšies gėrimai ir patarnavimas

★

Bronius Daujotas

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Moderniška laidojimo įstaiga: didelė, graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakeleivingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę jums suteikti geriausią patarnavimą.
1113 Mt. Vernon St.
PHILADELPHIA, PA.
Telefonas Poplar 4110

RESTORANAS IR BARAS

A. S. PETRAUSKAS, savininkas
Pirmos rūšies valgiai ir gėrimai
DIDELĖ, GRAŽI SALĖ ŠOKIAMS
88-92 CHURCH ST., NEW BRITAIN, CONN.
Telefonas, 6863

VIENYBĖ
The Oldest Lithuanian Newspaper
Established 1886 by J. J. Paukštis

PUBLISHED EVERY FRIDAY
193 Grand St., Brooklyn, N. Y
Tel.: EVergreen 4-7848

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879

PRENUMERATA METAMS
Jungtinėse Valstybėse $3.00
Kituose kraštuose $3.50

Advetising rates on application

Apetitas

Sovietai reikalauja pusės Vokietijos. Maskvos laikraščiai jau net paskelbė žemėlapį, parodantį kurias sritis anglai ir amerikiečiai turės užleisti rusams.

Pagal tą žemėlapį, anglai su amerikiečiais turėtų atsitraukti į vakarus net 150 mylių.

Kam rusams tie Vokietijos žemių plotai, kurių jie net neužkariavo?

Kaip žinoma, iš tos Vokietijos dalies, kurią yra užėmę rusai, neateina jokių žinių. Be to, rusai ten neįsileidžia net korespondentų. Vadinas, jeigu rusams teks nauji Vokietijos plotai, tai jie taip pat bus pavožti po bolševikų cenzūros katilu.

Tuose plotuose, kurių dabar sovietai reikalauja, berods, yra daug atbėgėlių iš Lietuvos. Jeigu rusams būtų užleistos tos sritys, tai tūkstančiai mūsų tautiečių taip pat atsidurtų pavojuje.

Ar šis rusų apetitas bus pasotintas, tuo tarpu dar nežinoma. Bet kadangi apetitas atsiranda bevalgant, tai vėliau rusai gali reikalauti anglus su amerikiečiais atsitraukti dar toliau, pavyzdžiui, iki Reino.

VAKAR, ŠIANDIEN IR RYTOJ

V. TYSLIAVIENĖ

VIENYBĖS NAMAS

Laikraščio skaitytojai ir draugai su dideliu entuziazmu priėmė pranešimą apie Vienybės namo įsigijimą.

Jeigu ši žinia yra maloni mūsų skaitytojams, tai galite suprasti, kaip jaučiasi patys Vienybės darbininkai, daugelį metų svajoję ir laukę progos iš dabartinės vietos išsikelti. Ir dabar, kai svajonė virto realybe, atrodo, lyg Vienybei švinta nauja, laimingesnė era.

Buvęs Vienybės namas, neabejotinai, didžiausias kaltininkas visų laikraščių vargų, išgyventų vėliausiame dešimtmetyje. Tai įrodo eilė faktų.

Buvusioji Vienybės bendrovė, pirkdama šį didžiulį apgriuvusį pastatą, įlindo į skolas, kas, eventualiai, privedė ir prie bankrūto. Namo nuosavybę perėmė Susivienijimas, o laikraščiui leisti, kaip žinome, įsisteigė nauja bendrovė.

Vienybė lyg pradėjo atgyti ir po poros metų sąlygos tiek pagerėjo, kad 1937 m. sausio 1 d. laikraštis virto dienraščiu.

Erdviose Vienybės patalpose buvo susidaręs gana gyvas lietuviško veikimo centras.

"STEBUKLINGI APARATAI"

Viskas ėjo gana sklandžiai iki SLA viršininkai nenutarė namo remontuoti.

Norėdami pateisinti tą didelį remontą, SLA viršininkai Brooklyne sušaukė veikėjų susirinkimą, kuriame labai gražiai buvo nupiešta planai apie steigiamą "lietuvių kultūros centrą". Tie gražūs pažadai viliojo ir Vienybės leidėjus, kurie, vietoj, kėlęsi į kitą vietą, nutarė likti ten pat.

Rezultate, Vienybės įstaiga buvo įgrūsta į vieną nedidelį kambarį, kuriame turėjo sutilpti padidintas dienraščio štabas, o spaustuvė buvo nukelta į rūsį, nes ten žadėta įstaisyti stebuklingi aparatai orui valyti ir sanitarinėms sąlygoms pagerinti.

Tada prasidėjo tikrosios Vienybės bėdos.

"KULTŪROS CENTRAS"

Dėl sumažintų patalpų, darbininkų sąlygos tiek raštinėje, tiek spaustuvėje buvo nepakenčiamos. Jokio veikimo prie laikraščio neliko. Biznį praplėsti tokiose sąlygose nebuvo galima.

Spaustuvės darbininkus taip pat sunku buvo išlaikyti, ne nė vienas nenorėjo savo darbo dienų praleisti tamsiame, nesanitariniame rūsyje, ištisą savaitę nematant saulės šviesos. Stebuklingi aparatai orui valyti taip pat neveikė. Bet apie tai geriau galėtų parašyti Vienybės spaustuvės vedėjas, Juozas Petrika, kuris taip ištikimai laikraščiui tarnauja, nežiūrint netinkamų darbo sąlygų, dėl kurių ir jo paties sveikata gal būt nukentėjo.

Be to, SLA viršininkų žadėto kultūros centro čia niekas neišvydo, nors įrengta graži salė, restoranas ir saliūnas, kurio sienas puošia lietuviškų motyvų paveikslai. Priešingai. Ši dalis namo virto pačiu nekultūringiausiu centru. Čia vakarais susirenka gatvės jaunimas alui ir degtinei gurkšnoti ir, alkoholiu apsvaigę, jie visą naktį šoka "jitter bug," lyg laukiniai Afrikos gyventojai.

Antrame aukšte vėliau įsisteigė kažkokia siūvykla, kurios mašinos, lyg tyčia labiausia dunda tada, kai redakcijoje dirbamas darbas.

Taip atrodo lietuvių "kultūros" centras, kuriam SLA išleido virš 40 tūkstančių dolerių.

Ar nuostabu, kodėl Vienybė taip seniai troško iš čia pabėgti?

NAUJAS ŽIDINYS

Naujas Vienybės namas nedidelis, bet tikimasi, kad ten bus galima sudaryti tikrą lietuvišką židinį.

Ten bus perkelta įstaiga, taip pat ir knygos, dabar trūnijančios rūsyje.

Naujose Vienybės patalpose numatoma steigti viešą knygyną, kuriuo laisvai galės naudotis kiekvienas lietuvis, be to, nedidelė salė susirinkimams. Ten bus atgaivintas ir kasdien labiau smunkąs lietuvių kultūros veikimas, pradedant mažamečiais ir baigiant seniais.

Bet apie tai kitą kartą.

ŠVEICARŲ SPAUDA APIE PABALTIJĮ

SOVIETAI REIKALAUJA LIETUVOS PABĖGĖLIŲ

Šveicarų spauda savo pranešimuose iš Stockholmo rašo apie Maskvos vyriausybės dedamas pastangas į Švediją atbėgusius pabėgėlius iš Pabaltijo grąžinti į okupuotus kraštus. Laikraščiai pastebi, kad švedų vyriausybė leidusi į Stockholmą atvykti sovietų komisijai lankytis Pabaltijo pabėgėlių stovyklas. Bet komisiją lydi švedų užsienių reikalų ministerijos valdininkas. Neue Zuercher Zeitung korespondentas rašo, kad švedų vyriausybė nemananti versti pabėgėlius vykti iš Švedijos. Die Tat cituoja švedų laikraščius, pasak kurių Pabaltijo pabėgėlių likimas sudaro švedų įstaigoms daug rūpesčių. Švedų komunistų spauda pravardžiuoja pabėgėlius "fašistais".

Tenka patirti, kad Prancūzijoje kai kurie pabėgėliai tuti pakelti daug vargo, nes sovietai bando išgabenti juos į Sovietų Rusiją. Keli lietuviai pabėgėliai buvo padėti į stovyklas kartu su sovietų piliečiais, su kuriais juos norėta prievarta siųsti į Sovietų Rusiją. Tokioj padėtyje atsidūrę lietuviai šaukiasi Amerikos lietuvių pagalbos, prašydami kad būtų padaryta intervencija atitinkamose įstaigose.

DĖL PASEKRETORIAUS GREW PAREIŠKIMO

Basler Nachrichten paskelbė vedamaji straipsnį, pavadintą "Pabaltijo klausimas—Europos klausimas." Straipsnyje išsamiai nagrinėjamas Amerikos Valstybės Departamento pasekretoriaus Grew pareiškimas, kad Amerikos vyriausybė nepripažįsta Pabaltijo okupacijos iš Sovietų Rusijos pusės. Pasak autoriaus, sovietų valdžios pasielgimas su Pabaltijo valstybėmis vaizdžiai apibudina Kremlio nusistatymą visos Europos atžvilgiu. Nors Maskvos vyriausybė stengiasi įtikinti pasaulį, kad ji laikosi pasirašytų sutarčių, tačiau ji 1940 metais aiškiai sulaužė sutartis, kurias ji pati privertė Pabaltijo valstybes pasirašyti. Maskva prievarta išgavo sutikimą įkurti savo įgulas Pabaltyje, o po kiek laiko nebesitenkino šiuo smurtu. Jos kariuomenė įsiveržė į Pabaltijo valstybes, o jų priešakyje buvo pastatyti savo rūšies Liublino komitetai. Vėliau suorganizuoti "rinkimai" tebuvo paprasta politinė priemonė su iš anksto nustatytais rezultatais.

Grew pareiškimas turi didžiausią reikšmę ne tik Pabaltijo valstybėms, bet ir visai Europai. Tuo Amerika dar kartą patvirtino, kad ji nepripažįsta smurto ir visų teritorialinių aneksijų, pasiektų smurto priemonėmis. Pabaltijo valstybės, Grew pareiškime įžiūri aukštą tarptautinę moralę, kurią tegali būti pastoviai paremtas taptautinis sugyvenimas. Amerika teikia vilčių ne tik Pabaltijo valstybės, bet ir visam pasauliui.

KATALIKŲ LIKIMAS

Berno dienraštis Der Bund rašo, kad Vatikano sluoksniuose reiškiama didžiausio susirūpinimo dėl katalikų likimo Lietuvoje ir Lenkijoje. Pasak laikraščio, turima žinių, kad sovietų įstaigos rengiasi išdeportuoti į Sibirą dešimtis tūkstančių lenkų. Todėl laikraštis rašo: "Toks pat likimas gręsia dviems milijonams katalikų Lietuvoje".

Balser Nachrichten, užsiminęs apie Amerikos Jungtinių Valstybių pastangas pagerinti katalikų padėtį Sovietų Rusijoje, kreipia demėsį į liuteronų buklę Rusijos okupuotuose kraštuose. Laikraštis spėja, kad dabar sovietų režime gyvena mažiausia trys milijonai liuteronų, kurių religinės teisės nė kiek neapsaugotos ,nors sovietų konstitucija skelbia tikybų laisvę. Laikraštis šaukiasi į Amerikos ir Anglijos vyriausybes reikalauti, kad liuteronai Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir kituose okupuotose kraštuose atgautų tikybinę laisvę.

DĖL PABALTIJO NEPRIKLAUSOMYBĖS

Tribune de Geneve paskelbė ilgą straipsnį apie Pabaltijo valstybes: Lietuvą, Latviją ir Estoniją. Atpasakojęs Pabaltijo tautų įstoriją, autorius pastebi, kad tos tautos, pereito karo pabaigoje atgavusios laisvę, pasiekė nuostabių laimėjimų. Tačiau dabartinis karas iš naujo sugriovė visa tai, ką jos sukūrė. Iš pradžių Pabaltijį okupavo rusai, paskui vokiečiai, o vėliau atėjo rusai. Pabaltijo tautos jau buvo pakeliui į aukštą kultūrą, kurią yra sukūrę suomiai, danai ir švedai. Baigdamas, autorius reiškia susirūpinimo, ar tos tautos karo pabaigoje atgaus laisvę, tačiau jų istorija duodanti pagrindo manyti, kad jos vėl galės džiaugtis nepriklausomybę.

PESPAUSDINO W. L. WHITE STRAIPSNĮ

Visa eilė šveicarų laikraščių, tarp jų Neue Zuercher Zeitung ir Die Tat persispausdino iš amerikiečių žurnalo, Readers' Digest, žurnalisto William L. White straipsnį apie Sovietų Rusiją. Tame straipsnyje taip pat, objektyviai atpasakojama kokiu būdu Sovietų Rusija 1939 ir 1940 metais okupavo Pabaltijo valstybes. Straipsnyje lygiu būdu atskleidžiama sovietų tariamų "rinkimų" technika ir pakartojama, kad Maskvos vyriausybė liepė išdeportuoti tūkstančius gyventojų.

DĖL ATLANTO ČARTERIO

Der Bund vedamajame straipsnyje kelia aikštėn Atlanto Charterio dėsnius ir reikalauja, kad jie būtų visur vienodai taikomi gyvenime. Laikraštis sako, kad Sovietų Rusijos valdžia neabejojamai nusidėjusi Charterio principams, kurie draudžia bet kurias teritorialines aneksijas. Atlanto Charteris, be to, skelbia, jog visoms tautoms leidžiama laisvai pasisakyti dėl valdymosi formos, kuria tautos pasirenka. Pabaltyje šis nuostatas buvo aiškiai sulaužytas.

MŪSŲ DIENŲ ĮVYKIAI

V. M. KLAUSUTIS

ANT PALENKTO MEDELIO OŽKOS LIPA

Taip yra su mažomis pasaulio tautomis, nes jos yra silpnos, visų didesnių tautų niekinamos, išnaudojamos ir varginamos. Šį faktą rodo įvykiai šio imperialistinio karo ir didžiųjų tautų vadų politika. Frisco konferencijoje didžiųjų kraštų vadai neapsėjo be mažųjų kraštų vadų dalyvavimo. Bet konferencijoj, didžiųjų kraštų vadai, visokiais būdais niekina ir išnaudoja mažųjų tautų vadus, priverčia juos pasiduoti didžiųjų kraštų vadų valiai.

Kad užtikrinti saugumą ir pastovią taiką mažųjų tautų vadai gąsdina, kad jeigu nepasiduos didžiųjų kraštų vadų valiai taikos nebus. Taip pareiškė rusų ambasadorius Gromyko atsakydamas į Australijos ir kitų mažų kraštų vadų argumentus, teisybe paremtus. Gromyko pareiškimui pritarė ir anglų ir mūsų — amerikonų vadai.

Bet kas karus pasauly pradeda? Kas pradėjo šį karą, jeigu ne didžiųjų tautų vadai? Juk šį karą Hitleris ir Stalinas pradėjo pasirašydami sutartis draugiškų santykių ir bendros politikos drąskymui nepriklausomybių mažųjų kai mynų — Lenkijos ir Baltijos kraštų. Kas užpuolė Lenkiją ir Suomiją bei kitas Baltijos tautas jeigu ne Hitlerio ir Stalino armijos?

Kas dabar siekia Frisco konferencijoj valdymo mažųjų tautų jei ne didžiųjų kraštų imperialistiški vadai? Šie faktai neginčinami, bet begėdiški ir teisėtumo nesilaikanti. Didžiųjų kraštų imperialistai nenori girdėti tokių jiems užmetimų, teisybės pasakymo.

Ateityje bus karai ir ateities karus pradės ne mažosios, bet didžiulės tautos. Dar šis karas nebaigtas o jau rengiami planai naujam karui. Šį faktą kaip su pirštu rodo didžiųjų kraštų vadų politika. Mes žinome ką žada ir duoda karai — tiktai bėdas, vargus, badą, kančias ir nepakenčiamas žmonijai tragedijas. Tačiau didžiųjų kraštų vadai sako, kad jie kultūringi žmonės, kad jie gerovės ir taikos reikalais rūpinas. Tai nesamonė, melas.

PLUNKSNOS ARTISTAI

Pereitą savaitę man teko dalyvauti Lietuvių Spaudos Klubo narių susirinkime. Tai buvo mano pirmas dalyvavimas. Aš tiek susižavėjau susirinkimo eiga ir laikraštininkų kalbomis, kad beklausydamas jų fantasiškų pareiškimų, užmigau hipnotizmo miegu.

Redaktoriai, žurnalistai, rašytojai ir poetai nepaprasti žmonės. Jų kalbos klausytoją hipnotizuoja. Nenuostabu, kad ir aš buvau užhipnotizuotas. Kad redaktoriai turi hipnotiško efekto dėl to netenka ginčytis. Šį faktą rodo jų demostruojami magiški gabumai, kuriais jie patraukia minias savo pusėn per savo redaguojamus laikraščius. Savo redakciniais jie sudaro visuomenės opiniją, paskui juos seka minios žmonių. Žodžiu, ką redaktoriai sako, tą laikraščių skaitytojai palaiko už šventą teisybę. Argi tai ne magiškos galybės ženklas?

Atsimenu kai 1925 m. aš pasipriešinau buvusiam Sandaros redak. p. Šliakio pareiškimui, kad būk norintis būti redaktorium, rašytoju, žurnalistu ar poetu, privalo susipažinti su misticizmu, hipnotizmo mokslu ir magikų psichologija. Aš tai netikėjau, norėjau užginčyti, aiškindamas, kad redaktoriai negali būti magikais. Bet p. Šliakys mane įtikino demostruodamas magiškus stebuklus, kuriuos matė apie 300 Bostono lietuvių viešame susirinkime, kai Šliakys užhipnotizavo keletą žmonių. Ką jis įsakė jiems daryti, tą jie darė. Tada ir aš tikėjau į redakt. Šliakio magišką galybę.

Tokį įspūdį patyriau būdamas New Yorke Liet. Spaudos Klube, kurio narius sudaro laikraštininkai, jų bendradarbiai ir redaktoriai. Jie nuplikę ir pražilę ir barzdų neteke berašydami redakcinius ir jais hipnotizuodami savo skaitytojus. Sėdėjau aš laikraštininkų susirinkime ir žiūrėdamas į jų plikas galvas nekartą pamaniau: nenuostabu, kad jie veda mūsų lietuviškas minias paskui save ir valdo sriovines partijas. Kaip jie rašo, taip jų skaitytojai tiki, kalba bei vadovaujasi. Tikri stebukladariai! Bet pabuvęs jų susirinkime, prisiklausęs jų diskusijų, priėjau išvados, kad tiktai savo brangų laiką gaišuoju. Tokie mano įspudžiai iš laikraštininkų susirinkimo L. S. Klube.

SVETIMŲ DIEVŲ GARBINTOJAI

Lietuviški komunistai Jungtinėse Valstybėse jau pradeda naujas giesmes giedoti svetimų dievų garbei. Washingtono diplomatų politiką ir Anglijos Churchillo kalbos jau jiems ne prie širdies, jau darosi svetima ir neremtina.

Lietuvių tautos atskalūnams ir svetimos diktatūros akliems bernams Jungtinių Valstybių ir Anglijos politika buvo gera tol, kol Rusijai buvo teikiama kelių bilijonų dolerių vertės parama, kuri Rusijai buvo suteikta desėtkais tūkstančių karo lėktuvų, karo vežimų, kanuolių, tankų, amunicijos, mašinomis ir maisto produktais. Pats Stalinas "trijų didžiųjų" konferencijoje pareiškė, kad šį karą laimi galinga Amerikos karinė mašina. Kol viskas Rusijai buvo teikiama, kiekvienas Washingtono ar Londono diplomatų pasijudinimas, kiekvienas jų tartas žodis lietuviškiems komunistams buvo labai įvertinamas, nes buvo šelpiama matuška, kurią jie garbina, šios šalies duoną valgydami ir šios šalies likimu nesirūpindami.

Karas su Vokietija baigtas. Amerikos galinga karo mašina ne tik Rusijos gyvybę išgelbėjo, bet ir praskynė kelią Rusijos armijoms pasiekti Berlyną. Dabar visi Rusijos bernai jaučiasi, kad daugiau Rusijai pagalbos nereikia ir kad dabar tikrai Rusija turi diktuoti visai Europai ir visi privalo jos klausyti.

Dalykai yra kitaip. Karas buvo vedamas draugiškais pasitarimais ir susitarimais. Kare gyvybes aukojo amerikiečiai, anglai ir kiti lygiai kaip rusai. Karą laimėjus ir pokarinis žmonijos gyvenimas privalo būti nustatytas draugišku susitarimu, išlaisvinti žmoniją ir visiems padaryti ateities gyvenimą laisvu, maloniu ir užtikrintu, o ne eilei tautų uždėti naujus vergijos pančius, pavedant jas naujai okupacijai, naujoms kančioms. Už tai buvo kariauta ir kitaip nebus palikta. Visi despotai, grobikai ir diktatoriai su šio karo pabaiga turės išnykti iš žemės paviršiaus, tik tada tai bus atsiekta.

Mūsų šalies valdžia, šios šalies įstatymai ir mes visi šiai šaliai ištikimi piliečiai, mokėjome ir mokame įvertinti žmogaus pasišventimą ir pasiaukojimą. Mes visi liūdnai lenkiame savo galvas prieš tuos, kurių vieni savo gyvybę paaukojo, o kiti skaudžiai nukentėjo ir liks amžinais invalidais. Jie save pasiaukojo ne tam, kad vienos bestijos nasrus užčiaupti ir kitą bestiją išžiodinti, kuri nepasotinamai ris naujas žmogiškas aukas, po kurios letena milijonai prispaustų žmonių verks ir kentės. Jie kariavo už tai, kad šiuo karu visų bestijų nasrus užčiaupti, kad po šio karo gaisrų užtekėtų nauja šviesi saulutė, kurios spinduliai visus gaivintų, kurie visiems sudarytų laisvą ir malonų gyvenimą. Jie to siekė, žūdami ir kentėdami, mes irgi to siekiame visomis savo išgalėmis juos remdami.

Dabar ateina atsiskaitymo valanda. Mūsų šalies pareigūnai negali ir negalės prieš tai užsimerkti. Jų pareiga ir būtinas privalumas suvesti tokią sąskaitą, kokia privalo būti. Tuose žygiuose mes pilniausiai jiems pritariame ir sykiu reikalaujame tą padaryti. Mes nenorime, kad mūsų šalies jaunų vyrų pralietu krauju, jų tėvų ir giminių ašaromis kas nors sau biznį padarytų, naujus grobius gautų. Mes visi norime, kad tas pralietas kraujas ir ašaros, kad tas visas mūsų pasiaukojimas ir pasišventimas, nuplautų diktatorišką brudą nuo visos žmonijos kūno, kad po šio karo kiekviena tauta, didelė ar maža, kuri tik nori laisvai gyventi, gyventų džiaugsme, be priespaudos, be persekiojimų ir be baimės.

Mūsų šalies pareigūnai žino, kad jie įpareigoti tokią sąskaitą suvesti. Jie žino, kad šimtai tūkstančių kare nukentėjusių tokios sąskaitos laukia. Jie taipgi žino, kad tokios sąskaitos laukia visi šios šalies ištikimi piliečiai ir visa kenčianti žmonija. Tokios sąskaitos suvedimui, jeigu bet kada ir bet kur bus jiems reikalinga parama, jie ją gaus visur ir visokeriapą.

Girkalniškis.

— Atstovų Rūmų narys John Lesinski pasiūlė paskirti E. Rooseveltienei 5,000 dolerių metinę pensiją.

Berlin

DALIS

Lik sveika, dalie dalia dalele,
Metas grįžti man savo keliu.
Nors krūtinėje širdį man gelia, —
Pasiguosti aš tau negaliu.

Laimės elgeta niekad nebuvęs,
Aš nemoku nei verkt, nei maldaut.
Tos svajonės, tos lekiančios žuvys —
Aukso tinklas negal jų sugaut.

Ryto ašaros gėlę nuplauna,
Liūdesys atsiliepia dainoj:
"Niekados jau nebūsi tu jaunas
Šitoj žemėj skausmų kupinoj."

Tegu sudega laimė ant laužo,
Tegu krykštauja gatvės gauja, —
Neverkiu, nemaldauju, nelaužau
Savo rankų ties šia praraja.

Nužvangėjo naktis nemiegota
Sidabrinės aušros ašmenims.
Aš einu, štai, žaliuojančiu plotu,
Nepatenkintas savo širdim.

Lik sveika, dalie dalia dalele,
Metas grįžti man savo keliu.
Nors krūtinėje širdį man gelia, —
Pasiguosti aš tau negaliu.

JUOZAS TYSLIAVA

KL. JURGELIONIS

ŽMONIJOS LIKIMAS

Lietuvių tauta žus, jeigu ji nesukurs naujos civilizacijos

Su traktoriais, plūgais ir vergais didelėse plantacijose — be gyvulių — Rusijos žemė neilgai bus gyva ir derlinga, o nualinta — neilgai duos sveiką maistą, ir nebus nuostabu jeigu tokioje tvarkoje po 20 metų, ar greičiau pradės virsti į dulkes, neteks "syvų," bakterijų, mineralų, kirmėlių. Tuomet bolševizmo vergai turės būti mokinami iš Markso knygų dar mažiau už mažą valgyti. Prasidės mineralų bado ligos ir tikras badas. Žmonių gaišimas eis "progreso keliu."

Keista, kad Rusijos imperija kuri taip daug turi žemės, išnaikinusi savo ūkininkus, kaip tai padarė Anglija su savo ūkininkais prieš du šimtus metų, turi perdėm imituoti Angliją ir ieškoti pragyvenimo piratybėje. Bet į tą pusę eina Rusijos bolševizmas. Jeigu galima tikėti bolševikų pranešimams, bolševikai, išnaikinę ūkininkų klasę Rusijoje ir Ukrainoje, jau nebekėtina žudyti ūkininkų Rusijos užkariautose ir pavergtose šalyse, būtent, Lietuvoje, Estijoje, Lenkijoje, Romunijoje, Bulgarijoje, na ir gal būt Vokietijoje. Tų kraštų ūkininkai savo žemės vaisiais turės penėti Rusijos "suproletarizuotus" badaujančius žmones, kurie visai neturėtų badauti ir badu mirti, jeigu neturėtų kvailų teoretikų ir išgamų valdžios. Bet bolševizmui, matyt, nėra kitos išeities. Noroms, ar nenoroms, užkariauose kraštuose bolševikai turės įvesti nebe Markso socializmą, bet seną Amerikos įdienų inkų socializmą, kurs eikalavo iš ūkininkų, kad jie asmet trečią dalį derliaus ir riauginimo atiduotų karatui, trečią dalį kunigaikščiams, ir paskutinę trečią dapasiliktų sau. Bolševikai eikiausiai ims, ar grobs iš kininkų daugiau, negu inkų araliai ir kunigaikščiai imavo.

Tai yra piratybė — visų mperijų jėgos teisė su "komercija."

Bet jeigu ūkininkai Rusijos žkariautuose kraštuose neus išnaikinti, jeigu jie galės asilikti savo ūkiuose ir juodirbti, kaip dirbo jų tėvai, me reikia matyti tautinio likimo viltį lietuviams, lenams, estams, rumunams ir tiems. Ūkininkas, kol jis ri savo žemės sklypą, niad negali tapti pilnu vergu. avo ūky jis vis dar pasilieka karaliumi, nors ir suvaržytu. Laukuose ir miškuose jo rasia negali būti vergiška. ukuose ir miškuose jis greiau ir geriau galės atsispirti ieš visą bolševizmo ir instrijos pavergiančią ir žudančią mechaniką, ir galės daryti dirvą savo širdyje ram žmoniškumo tikėjimui gti, tikėjimui kurs gaivina daro žmonių santykius naraliai ir dieviškai laisvais. ip net vergijoj žmogus ir uta, kaipo žmoniškos gyvys vienetai, galės likti gyvi ilgainiui tapti laisvi, savo tėjimu nugalėję negyvą ir irtį nešančią mechaniką. nerikos lietuvių uždavinys bus siųsti savo išlikusiems miniems užkariautos Lietus ūkiuose gausingą pagalbą nigais ir dvasia. Piniginę galbą, suprantama, galima s siųsti tiktai su Sovietų nia ir jų leidimu ir gal būt per jų įstaigas. Čia jau s negalime paisyti, kad tune reikalą su priešu. Jeigu aip negalima, kagi padaryRet jau slaptus kelius tuime surasti teikimui dvasis pagalbos.

***

Militarizmo pasitikėjimas mašinomis ir geležinkeliais, virtęs viešpataujančia dykaduonių manija, labai kvailiu būdu prabilo Amerikoje, kada milijonierius ir bilijonų valdytojas Morgenthau pasiūlė kaipo didžiausią bausmę sumuštiems vokiečiams, kurie irgi tikėjo geležgaliais — atimti iš vokiečių mašininę industriją, o palikti jiems tik jų ūkius. Tikrai, tai nebūtų bausmė, tai būtų palaima vokiečių tautai.

Niekas kitas taip nesutvirtino vokiečių tautos, kaip jų ūkiai. Niekas kitas visame pasaulyje neišmokino paimti iš žemės tokių puikių, tokių sveikų derlių, kaip vokiečiai ūkininkai. Ir ne vokiečių ūkininkai norėjo karų. Visur ūkininkai yra vienintelė priešmilitaristinė klasė. Tik Vokietijos dykaduoniai, kaip ir kitų šalių dykaduoniai, norėjo karų.

Kaip kitų kraštų militaristus, taip ir Vokietijos militaristus, šiame amžiuje sužavėjo industrinio — marksizmo galvojimo ir pageidavimo įtaka, prieš kurią kovojo Bismarkas. Ne vieni "proletarai" pasidavė tai įtakai. Kiti dykaduoniai beveik be skirtumo irgi tapo šios įtakos reiškėjais. Šioje įtakoje Vokietijos militaristai užmerkė akis į didžiausią tikrą Vokietijos turtą — jos ūkius, ir, imituoti Angliją, pradėjo eiškoti piratybės grobių. Nors tai keista, bet tikrai šioj įtakoj buvo kvailiausias iš Hohenzollernų — paskutinis Vokietijos kaizeris Williamas II. Nusitarės aklai sekti Anglijos pavyzdžiu ir tapti dideliu piratu, jis pradėjo statyti didelį karo laivyną ir ieškoti Vokietijai kolonijų, nepaisydamas, kad Vokietijos ūkiai ir jo laiku galėjo ar būtų galėję išmaitinti dar kita tiek dykaduonių, kiek jų buvo Vokietijos didmiesčiuose. Bet jis netoli su tuo nuėjo. Naujam piratui pastojo kelią senas išgudrėjęs piratas, Anglija, ir tai reiškė galą Vokietijai.

Ne į tą pusę vokiečius vedė gal išmintingiausias iš Hohenzollernų — Fredrikas Didysis, kurs, nors mylėdamas savo šunis labiau, negu žmones, padėjo daug savo pajėgų Vokietijos ūkininkų klasės sutvirtinimui, kas reiškė tautos tvirtumą. Būdamas 70 metų amžiaus, Fredrikas Didysis parašė šiuos žodžius: Tik tas apgali barbarizmą, kas pagerina savo žemę, kas nusausina balas, ir iš nederlingos žemės padaro derlingą." Tarp militaristų tik reti karaliai turėjo tokią išmintį, bet nė vienas parlamentas.

Jeigu aš būčiau vokiečiu, aš ne tik pritarčiau Morgenthau sumanytam vokiečių baudimo būdui, bet būtinai reikalaučiau tik tokio "baudimo."

Prezidento Trumano duktė Margaret su savo šuniuku "Mike," kuris dabar užima Roosevelto Falla vietą Baltuose Rūmuose.

RUNCĖ IR DANDIERINAS

— Dandierinai! Nesimaišyk po kojų! Pikta — galima kartais susibart.

— Kas pasidarė, kad tokia pyktis apsėdo?...

— Būtum mano vietoj ir tave apsėstų... Tik pagalvok! Popieros pritrūkom!

— Na, Runce! Argi tu nesidžiaugi, kad sulaukėm V-E dienos?

— Visai ne tame klausimas. Aš džiaugiuosiu, kaip ir visi, bet niekaip negaliu suprast, kodėl New Yorke V-E dieną, gatvėse primetė 100,000, o Bostone 35,000 tonų popieros? Sudraskė — supurvino ir primėtė. Darbininkai kelias dienas šlavė ir valė kol surinko. Plakatų prašančių popierą rinkti ir taupyti karo reikalams visur prikabinta. Kur gi protas? Popieros trūkumas, darbininkų trūkumas, o čia — šėliojasi kaip padūkę.

— Maišatis dabar pasauly, Runce, nestebėtina, kad toki dalykai dedasi. Pas mus dar galima sakyt — neblogai. Žiūrėk kas atsitiko Algiers? Arabai V-E celebruodami penkiasdešimts europiečių ant smert nudėjo! Kriminalas, Runce, kriminalas!

Ir aš taip sakau. Man rodos, atstatyti Europą, kainuos gal būt tiek pat, kiek kainavo ją sugriaut. Oi, daug dolerių reikės. O kiek ligų! Vaje, vaje! Jau dabar šiltinė siaučia .Tai baisiai kimbanti liga, kaip židauska pričepka, kad prikimba — važiuok pas Abraomą. Atsimenu, kas darėsi pereito karo metu Rusijoj. Maisto stoka, muilo stoka. Visko stoka. Gyvendavom dvi, tris savaites pusiau ėdę ir nesiprausę. Būdavo vakare, nusivelki marškinius, jeigu tokius turėdavai, utinėji ir medžioklės pasekmes meti į lempą, o tos čirkšt, čirkšt — suspirga. Laimingai išsisukome iš giltinės nagų. Rusams pasibaigė. O kitiems ar pasibaigė? Nežinau kodėl, didieji galiūnai nepasimokina iš mažos tautos nelaimės?

— Ko jie gali iš mažos tautos mokytis? Patys visko turi ir nieko nebijo. Jeigu kas nepatinka, pamosikuoja kardais, įvaro į strioką, tuojau dvasios stojasi kūnų, ir gyvena tarpe mūsų...

— Nesupranti, Dandierinai. Kalbu apie Lietuvą. Nepaisė nė vienas galiūnas kol maskoliai jų neužkabino. Atsimeni, tik rusams užėmus Lietuvą, tuojau buvo padaryta "čistka". Visų partijų vadus ir šiaip ką nustvėrę — sušaudė, arba į Sibirą išgrūdo. Bėmatant krašte — tvarka ir ramybė. Baisiausiai skundėsi lietuviai svietui, kokia skriauda ir naikinimas žmonių Lietuvoj. Kas paisė? Vienas kitas pagailėjo, ir tuo viskas baigėsi. Ar tai nebuvo visiems parodyta, ką ateję maskoliai darys? Bet ne! Niekas mūsų neužstojo. O dabar pasirodo, kad ruskiai visur elgiasi kaip Lietuvoj elgėsi per kelis metus. Jau žinoma kas darosi Lenkijoj. Dabar Jugoslavijoj rusų pasodintas Tito skerdžia visus komunizmo neprietelius ir dainuoja "Vstavai prokliatjem zakleimionyj". (Sukilkit sužymėti prakeiktieji).

—Taigi, ir aš girdėjau, kad buvęs jugoslavų ambasadorius A. Fotich meldžia Amerikos, kad alijantai pasiųstų komisiją į Jugoslaviją ištirti kas ten darosi.

— Matai, Alijantai sako, kad reikia žaist pagal taisykles, o maskoliai ką užsimanė — tą daro. Sako: "Kas tas taisykles padarė, tas tegul jas ir pildo. Čia, vadinasi mes "ni pri čiom" kaip sakant".

— Na, bet vistiek Amerika, Lend-Leasą, Rusijai apkarpė. Tai turbūt pabauda už sauvaliavimą. Prieš karą ruskiai badaudavo, o dabar ką jau ir besakyt.

— Pabalty ruskiai daro ką nori, Lenkijoj daro ką nori, Bulgarijoj, Jugoslavijoj —velniava. Paėmę Austriją, paskelbė, kad bus nubausti visi kurie priklausė į politines partijas. Vokiečiai atėję visus vertė prisirašyti į nacių partiją, dabar atėję komnistai, visus išsaudys, likusius į komunistų partiją surašys. Ar tai teisinga? Ar tai karo pabaiga? Komedijos daugiau nieko. Ar ne taip rusai elgėsi Lietuvoj? Ar nešaukėm pasauliui, kad lietuviai skriaudžiami ir naikinami? Kokia gali būti taika, jeigu ji nepagrįsta teisybe ir žmoniškumu? Ar neįsitaisė Rusija ragų?

— Tu, Runce perdaug nesikarščiuok. Žinai, kad reikia duoti kelią durnesniam už save.

— Aš tą žinau. Bet jeigu visiems durniams nusileisiu, pati durnà liksiu.

Et! Ar neatsimeni lietuvišką priežodį. "Jeigu kiaulė ragus turėtų, visą svietą išbadytų". Taip ir čia. Ale tu pasaulio neišvaduosi ir maskolių neišmokysi.

Sėkmingas radijo valandos piknikas

PHILADELPHIA, PA. — Praeitą sekmadienį čia įvyko Antano Dziko vadovaujamos lietuvių radijo programos piknikas. Iš anksto buvo skelbiama, kad tai bus Victory pikniks. Neveltui. Nežiūrint surūgusios dienos, visą laiką grumojusios lietumi, į pikniką suplaukė didelės žmonių minios. Tai dar kartą parodė, kad Dziko radijo programa yra mėgiama ir Philadelphijos lietuvių visuomenės gausiai remiama. Diena, kaip sakyta, buvo apsiniaukusi ir tokia šalta, kad kai kurie į pikniką atvyko net su žieminiais apsiaustais.

Apie 6 val. įvyko programa. Kalbėjo programos vedėjas A. Dzikas, kandidatas į Magistrą Wm. M. Paschall ir Vienybės redaktorius Juozas Tysliava. Pastarasis ypač ragino remti Paschall kandidatūrą Magistrato pareigoms.

Piknike buvo svečių ir iš kitų miestų. Ypač buvo matyti daug vietos biznierių. Kaip kasmet, taip ir šiemet, į Dziko radijo programos pikniką atsilankė žymiausias šios programos rėmėjas, stambiausias Philadelphijos lietuvis biznierius p. Steponavičius, didžiulio urmo sandėlio savininkas Richmondo dalyje. P. Stepona vičius yra laikomas Philadelphijos lietuviško biznio veteranu. Nenuostabu, kad jam priklauso ir Dziko vadovaujamos radijo programos steigėjo garbė. Steponavičius, mat, buvo tas asmuo, kuris pirmasis paskatino muziką Dziką steigti lietuvišką radijo programą. Steponavičius tiesiog garantavo jos išlaikymą. Šiandien programa yra remiama plačiosios visuomenės, bet p. Steponavičius vistiek nepaliauja jos rėmęs. Kalbant su p. Steponavičium, paaiškėjo, kad šis simpatingasis tautinių darbų rėmėjas galvoja imtis iniciatyvos dar vienam Dziko radijo programos piknikui surengti šią vasarą. Šia proga, reikia pastebėti, kad p. Steponavičius taip pat yra senas Vienybės rėmėjas. Jis Vienybę skaito virš 50 metų.

Dziko radijo programa dabar girdima ne tik Philadelphijoje, bet ir apylinkėse, nes stotis dar pernai buvo žymiai sustiprinta.

K.

MAYNE REID

RAITELIS BE GALVOS

ROMANAS

— Bet turiu įspėti, kad tą panelę sergsti baidyklė.

— Tur būt, brolis?

— Žinoma, ji turi ir brolį. Bet jis yra meiliausias iš žmonių ir vienatinis iš Pointdeksterių giminės, kuris neriečia aukštyn nosies. Pavojingesnis yra josios pusbrolis, Kasijus Calchunas.

— Pavardė, rodos, girdėta.

— Jis yra dalyvavęs Meksikos kare ir pasižymėjęs ne tiek kovose, kiek armijos uodegoje, kur yra visai sugadinęs savo opiniją ir nustojęs būti pavojingu žmogum.

— Tai kiek čia yra bendro? — paklausė dragūnas. — Juk jis tėra tik panelės pusbrolis, ir daugiau nieko?

— Deja, jis yra ją įsimylėjęs.

— O ji ar jį myli?

— Nenorėčiau sumeluoti. Bet šneka, kad Calchunas esąs didelėje senio Pointdeksterio malonėje.

— Tai ir jis čia atvyko?

— Tur būt. Šiandieną mačiau jį restorane. Gražus vyras, apie trijų dešimtų metų štatenas, su ūsais. Vilki kario drabužius ir nešioja už juostos revolverį ir durklą.

— Ne baisu! Ne veltui esu tarnavęs Dėdės Samo armijoje. Šaudau ne per blogiausiai! — karščiavosi dragūnas.

Tuo pat laiku pasigirdo trimito balsas rytiniams kariuomenės pratimams, ir karininkai išsiskirstė.

CASA DEL CORVO

Casa del Corvo dvaras, gavęs vardą iš ispanų žodžio corvo — kreivas, stovėjo prie pat Leonos. Namas buvo pastatytas sulig meksikoniškai mauritanišku stiliumi, vieno gyvenimo, plokščiu, aptvertu baliustrada stogu. Kiemo vidury tryško fontanas. Iš kiemo ėjo akmeniniai laiptai į stogą.

Už dvaro namų stovėjo vergų trobos. Kad ir keistai atrodė, tačiau tuose namuose nuolat skambėjo dainos ir dažnai buvo rengiami šokiai. Žmogus pripranta prie visko ir dažnai ima dainuoti būdamas net ir nelaisvėje.

Luizė Pointdeksteraitė sėdėjo prieš veidrodį ir juodos tarnaitės Florindos padedama ruošėsi pasitikti kviestuosius svečius. Panelė buvo kiek nerami, susimąsčiusi, ir į nuobodžius šnekios tarnaitės klausimus atsakinėjo labai automatiškai.

— Kokie puikūs plaukai! — šnekėjo Florinda, savo jaunai panelei šukuodama žvilgančius kaštono varsos plaukus. — Ilgi kaip kipro samanos. Jeigu tokie plaukai augtų man, visi vyrai gulėtų prie mano kojų!

— Ką tu šneki, — paklausė Luizė, tarytum pabudusi iš miego. — Kas gulėtų prie tavo kojų?

— Visi jauni plantatoriai, karininkai ir visi baltieji vyrai.

— Cha, cha, cha!... — nusijuokė panelė Pointdeksteraitė. — Manai, kad, turėdama mano plaukus, pavergtum visus vyrus?

—Ne tiktai plaukus, bet puikų, baltą, murmulinį tams tos veidą, gražiausią už visų moterų liemenį...

— Tu mane giri, Florinda.

— Ne, panele Lu, negiriu.

Ir iš tikrųjų panelė Pointdeksteraitė buvo graži. Taisyklingos josios veido linijos priminė visų gražiausius Praksitelio skulptūros kūrinius, nors tokio veido nebuvo visame senovės Panteone. Buvo tai deivės veidas, juo gražesnis, kad jis buvo gyvos moters. Žodžiu sakant, ji buvo viena gražiausių moterų, realesnė už visas dievybes, nes dievybė tegalima tik garbinti, moteris — mylėti.

Atsakydama į Florindos gyrimus, Luizė tik nusijuokė. Pati gerai žinojo, kad yra graži. Tat sakė jai ir veidrodis.

Pastebėjusi, kad panelė vėl kuo susirūpino, tarnaitė vėl prabilo:

— Jeigu būčiau tokia graži, kaip tamsta, niekados negalvočiau apie vyrus.

—Negalvotum? Nesuprantu, Florinda, ką tu nori pasakyti.

— Florinda ne kurčia ir ne akla. Florinda mato, kad panelė Lu sėdi kaip statula, tyli ir tik giliai dūsauja. Gyvenant Luisianoj to nebūdavo.

— Ach, niekus plepi...

— Nepyk, panele Lu. Florinda yra tavo ištikimiausia vergė ir myli tave, kaip seserį.

— Nepykstu, Florinda, bet sakau tau, kad tu klysti. Juk turiu pasitikti svečius, o visi nepažįstami, tad yra dėl ko susirūpinti ir atsidusti! Bus pas mus jaunų žmonių, man labai meilių, bet manęs nė vienas jų nesužavės.

— Tai nė vienas tų džentlmenų tamstai nepatinka? Net tas gražus karininkas plantatorius?

(Bus daugiau)

WILLIAM PASCHALL
718 Callowhill Street,
PHILADELPHIA 23, PA
Vienas iš didžiausių mėsos sandėlių Philadelphijoje.
Mes pristatome mėsą ligoninėms, restoranams ir kitoms vietoms
Telefonai:
Main 7626 Lom. 0677
" 7458 " 2293

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, sav.
Tai didžiausia ir gražiausia pasižmonėjimo vieta vakarinėje miesto dalyje.
63rd St. at Woodland Ave.
Philadelphia, Pa.
Tel.: SARatoga 9656
WEST [illegible]

ANTHONY WASKES
RESTORANAS
Įvairios rūšies valgiai ir gėrimai
3904 FRANKFORD AVE.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel.: DEL. 5220

EDWARD MILAKINS
PHILA. GASKET MGF. CO.
Gaskets, Washers, Metal Stampings.
F and Atlantic Streets,
PHILADELPHIA, PA.
Telefonai:
Bell, REGent 0228
Keystone, EAST 9009

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
Gera vieta, geri gėrimai ir geri valgiai
3759 N. 7-th Street,
PHILADELPHIA, PA.
Tel.: RAD. 8966

JOHN LUKAS
LIETUVIŠKA UŽEIGA
543 N. 12th Street,
Philadelphia 23, Pa

KRUGELIO DEGTINĖS KRAUTUVĖ
GREEN ir JOHN STREET KAMPAS
Waterbury, Conn.
Mes turime įvairiausios rūšies vyno, alaus ir degtinės
Prieinamos kainos
Tel. 3-9658

Michael M. Devenis
LIETUVIS GYDYTOJAS
Brown Building
Exchange Place,
WATERBURY, CONN.
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 4 v. p.p. ir nuo 6 iki 8 v. Telefonai:
ofiso 3-3888, namų 3-1554

GARDEN HOTEL AND CAFE
A. ZINZELETA, savininkas
Pirmos rūšies degtinė ir alus.
Lengvi užkandžiai
Tautiečiai pas tautietį!
612 E. Lombard St.,
BALTIMORE, MD.
Tel.: Lexington 8229

NATIONAL BAKING CO.
DŪDOS DUONA
Duona, duona kasdieninė,
Ar kvietinė ar ruginė...
Jei bandysi būt be duonos,
Būsi silpnas kaip aguona.
Todėl pirkdamas vištytę,
Nepamiršk ir duonytės.
Jai ant stalo pirma vieta,
Ji maitina visą svietą.
12 Ashmont Avenue, Worcester, Mass.

AMERICA AND WORLD COMMUNISM

By Repr. Clare Booth Luce of Connecticut

The other day I saw a reporter-friend just returned from the San Francisco Conference. "Day and night," he said, "there was only one topic: Soviet Russia Sometimes I wonder if Russia's strength or ideas realy merit so much attention."

Of course he knew the answer: They do.

Russia's physical strength has been proven in many mighty battles. We know that America's factories have sent Russia 12,850 combat vehicles including tanks, aproximately 175,000 guns, and unknown quantities of ships. Althogether American industrial workers and taxpayers have sent $3,000,000,000 of lend-lease material to our Russian allies. Even so, Russia's own great industry, fine generalship, and rich manpower have played a decisive part in the defeat of Germany.

And now the German war machine is destroyed and German industrial strength all but obliterated. This leaves Russia immeasurably the strongest military and industrial power in Europe.

Russia has a fresh, untried and powerful army in Asia. Because it is to Soviet Russia's own national interests to get into the Pacific war, that army is certain to be used against the Japanese before the final kill When the Japanese are at last beaten to the ground, their Army destroyed, and their factories pulverized, Russia will emerge as the strongest military and industrial power also in Asia.

There is no question that Russian physical strength — her iron muscles and machine brawn—make her the world's No. 2 power, the military and industrial Titan of Eurasia. And this certainly merits the attention it has received from the men who seek peace in our time at San Francisco.

As for Red Russia's ideas—well, at this hour every government in central Europe is either controled directly or indirectly by Moscow-minded rulers. This has been and is being accomplished by a three point policy: (1) By a policy of fraternization with the conquered peoples. (2) By the liquidation of all anti-Communists. This means that if people resist communism, whether they are Fascists, Monarchists, Socialists, Democrats, or Liberals, they are shot, imprisoned, or deported by the tens, and, if necessary, by the hundreds of thousands. (3) By a policy of putting guns, money, and food, which is to say, political power, into the hands of all discontented minority groups which will agree to adopt the Soviet programs, regardless of those groups' previous political convictions.

In Greece and in Italy the groundwork is laid for the Communist or so-called Partisan, Patriot, Free Democratic, or Liberation elements to take over as Anglo-American armies leave.

There are already strong clamorous Communist Parties in Belgium, Holland, France, and Spain. In the Near East there is much Communist fire.

The young despairing intellectuals of India are increasingly looking toward their near and mighty neighbor, the Soviet Union, for guidance in the technique of revolution. They get it, increasingly.

We all know that there is a powerful Chinese Communist Party, oriented toward Moscow, whose great opportunity will come when Red Russian armies move against Japan and offer to "liberate" Manchuria.

Mexico, Central America, and South America are all well provided with strong Communist groups. I need remind no one that we have our own Earl Browder.

In view of these facts, we must say that Red Russia's ideas merit all the attention they get from the fascinated statesmen of many nations at San Francisco.

***

Let us get down to three fudamental political tenets, which all American hold to be right, good, and just.

We believe in free press, free speech, and free worship. The Communists, wherever you find them in America, Mexico, China, or Europe, believe that the press should be precensored and controlled; that men should refrain from criticizing their leaders under pain of death: and that any religion not subject to state control should be liquidated. In short we and the Communists are exactly 180 degrees apart on our most fundamental political concepts. Moreover, the very words "right," "good," and "just" mean exactly what Stalin says they mean — but only on Monday morning. For on Tuesday morning he may change his mind. If so, the Russian people are required and. every Communist leader in the world is required, under pain of death or exile, to change their minds accordingly before Wednesday. For truth to a Communist and Moscow leader is never an absolute. Truth is exactly what suits the Communist leaders' political policy or purposes, or even personal whims, at any given moment.

***

Let me ask you: In this war, did any large group of Americans, any American generals, ever desert American forces to fight with the Japanese or Germans? Never. And yet almost to the end, Russian soldiers by the thousands, and Russian generals by the dozens, deserted Red Russia, fled Stalinism, escaped from communism, and fought willingly beside the Nazis.

They were, of course, deceived in their search for freedom, just as deceived as the German soldiers who deserted Stalin. Today in the Balkans over 300,000 Russian soldiers have deserted victorious Russian armies to seek a better, richer, happier way of life. Their search becomes every day more fruitless, because the hand of Stalin reaches out for them, reaches over the Balkans.

Of course, millions of Russians put up a hard fight for their homeland. So did millions of Nazis. So do millions of Japanese. Only Communists would have you believe that the hard fight millions of Russians put up proves that communism is, therefore, justified. And 180,000,000 Russian are today incarcerated behind a towering wall of censorship. They are unaware that there is a world in which the words "law and justice, charity and freedom" have a sweet and real personal meaning for great masses of men. Like the Nazis, they have been subjected to years of propaganda and terrorization or death, if they would not swallow the propaganda. The fate that has overtaken the wonderful Russian people is now about to overtake almost all the peoples of Europe and Asia.

I know what you are thinkking now; I can hear your thought.

And what shall we Americans do about it? What can we do about it? Well, no American wants to go to war about this. But surely we have learned in the last decade that appeasement is the road to war. And if we want to stay out of war with communism we must not appease communism.

First we can get our thinking straight. We can as individuals, write a balance sheet — a strictly moral balance sheet on communism as it has been revealed in Europe, versus parliamentary and constitutional form of government. When we have made that balance sheet, we can decide where we each, as individuals, stand, I think morally we will find communism in the red — blood red. And then when we've got that balance sheet clear in our minds, we can as individuals help our Government to act abroad.

And what should our Government do abroad?

First and foremost, use our great diplomatic power and vast military prestige — now — to help all Asiatic and European statesman and office-holders — Frenchman, Poles, Italians, Greek, Belgians, Dutch, Germans, Austrians, who are not either Fascists or Communists, to stay in power providing — they are willing to form, and do form, true representative parliaments and congresses, and grant constitutions, which guarantee the people freedom of press, speech, religion, and assembly, and other essential legal rights natural to freeman. Such governments, will tend increasingly to respond to the real will of the people.

It is a heartbreaking pity that the heroic but enslaved Russia people — the common men of Russia — are not free to aid us in an effort to enlarge the area of human freedom. But we must understand that the plain people of Russia live in a vast concentration camp, the prisoners of their own leaders. When we remember this, we will never act or speak as some people do, as though the great Russia people were enemies. The Russian people are and must continue to be our friends, for the peace of the world depends on that friendship. We are the two most powerful peoples on earth, and all our national good will and international diplomatic efforts must be directed toward cementing our friendship. No American wants war again in our generation. But surely in this last decade we have learned in blood and toil and tears and sweat that appeasement is the road to war. If we want to stay out of war with communism as it we must not appease munism. And we dare not appease communism: This cannot long remain two worlds, as it is today— the world of totalitarianism and the world of liberty. Indeed, as our confflict with Nazi totalitarianism proved, these two worlds are doomed to come into confflict. It must, and will be one world sooner or later.

Shall it be one world in which all mankind crawls and cringes in the darkness of slavery? Or shall it be one world in which all the great nations of mankind love and live in the light of freedom?

SPIRIT OF LITHUANIA

By J. ALDEN

There is not a single land from whence we come that has not, either once or more, achieved its human independence. And then — what would happen? Along came some politicians (or chasers after oil), and formed o coalition, and there'd be another war. And PEOPLE would be killed, and maimed, and brought to slavery once again.

History is full of it. In fact, that is about all our history is. On the one hand lies oppression, on the other ALL people struggle to be free. It has been oppresion that formed the coalitions. It has always been the PEOPLE these coalitions divided but to rule.

Europe today is devastated and oppressed as Europe quantitatively never has been before. And every national, Christian group in America is busy petitioning that its former people be heard by the powers that temporarily be.

Let us face reality. Let us cease these separate petitions. Let us form — AS WE CAN the greatest concert in all of history. Let us from a concert of PEOPLE. Of the people here from Lithuania, from Italy, from Poland, Yuogoslavia, Hungary..., from all those beaten lands. Their people are not beaten. That, we know. The people of America are not beaten though, God knows, it sometimes looks that way.

At the moment, countries are gone: governments are gone; PEOPLES are gone. Over all the world spreads the darkness and the night. Voices are calling, calling in despair. Some are loud, some are dim: some are never heard at all.

UNITE —the voicess —in Humanity's mighty call.

For ours is a universal voice of PEOPLE... crying... crying — to be FREE.

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N.Y.

Skaitykit ir platinkit Vienybę.

J. VAITULIONIS
PIRMAS LIETUVIS
Chiropraktas Gydytojas
307 GRAND STREET,
BROOKLYN, N. Y.
Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vak.
Šventadieniais susitarus

ALLIANCE HALL
Restauranas ir Baras
Viena iš puikiausių lietuviškų svetainių
Tinkama vieta visokioms pramogoms.
Kasdien muzika ir šokiai.
ALLIANCE HALL
K. Buividas, sav.
197 Grand Street,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: EVergreen 4-6344

LIETUVIŠKA
ALUDĖ
KARŠTI UŽKANDŽIAI
KASDIEN
★
Patogi vieta užėjimui su MOTERIMIS
★
Alus. — Didelis pasirinkimas visokių gėrimų
Juozapas Zeidat
411 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

JULIUS PAKNIS
REAL ESTATE & INSURANCE
Sąžiningas ir skubus patarnavimas visais namų pirkimo, pardavimo ir paskolų reikalais.
133 SEELEY AVE., ARLINGTON, N. J.
Tel.: Kearny 2-3249.

JOHN V. BALTRUKONIS
INSURANCE & REAL ESTATE
NOTARY PUBLIC
TEISINGAS, SĄŽININGAS IR RIMTAS PATARNAVIMAS SAVO TAUTIEČIAMS
81 FOREST ST., KEARNY, N. J.
Tel.: Kearny 2-3237.

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 9th Street
VALANDOS
8—10 ryte
1—2 popiet
6—8 vakare
Šventadieniais susitarus
Tel. Evergreen 8-9219

DR. BLADAS K. VENCIUS
499 Grand Street
(Dantų Gydytojas)
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel.: ofiso STagg 2-0706
Namų—JAmaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
221 So. 4th Street
(DANTŲ GYDYTOJAS)
VALANDOS
9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

SIUVĖJAI, PASINAUDOKIT PROGA

MATULIS IR VAIGINIS, žinomi siuvėjų kontraktoriai, plečia savo biznį. Jie įstatys į darbą daugiau siuvamų mašinų, operatorių, vyrų ir moterų. Jie žada suteikti lietuviams nuolatinius, metinius, gerai apmokamus, pokarinius darbus.

MATULIO IR VAIGINIO dirbtuvė yra 490 Johnson Ave., Brooklyn, N. Y. Jeigu norite užsitikrinti ateitį, kreipkitės į juos. Telefonas: EVergreen 8-2899.

Jeigu jums reikia gero topcoato, kreipkitės pas Matulį ir Vaiginį. Pas juos gausit puikų drabužį žymiai žemesne kaina, negu kitur.

MATULIS IR VAIGINIS
490 JOHNSON AVE., BROOKLYN, N. Y.

COMPLIMENTS OF
SCHOLES BAKING, Inc.
V. LUKAS, Prop.

LIETUVIŠKA DUONA — Geriausia duona
532 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802
Mūsų duona pristatoma ir į kitus miestus.
Mūsų kepykloje galite gauti vestuvių, krikštynų, gimtadienių ir kitokių iškilmių pyragu

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Įsteigta 1882 m.
Mūsų batų kokybė jau seniai yra žinoma lietuviams
DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS VISIEMS ŠEIMOS NARIAMS
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV.7-2043

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Notary Public Tel.: STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
Notary Public Tel., Newton 9-4464

F. W. SHALINS
(ŠALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

RODZEVICZ FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
402 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

Moterų pobuvis Atkočaitienei pagerbti

Birželio 2d. Moterų Vienybė suruošė P. Atkočaitienei pagerbimo pobuvį, kuris įvyko Boulevard Inn. Dalyvavo gausus moterų būrys.

P. Atkočaitienė yra Vienybės skaitytoja ir rėmėja, taip pat — Moterų Vienybės narė nuo pat jos įsikūrimo. Atkočaitienė yra labai daug prisidėjus savo darbais mūsų visuomeninam gyvenime.

Pobuvio proga, susirinkusios moterys sveikino ir linkėjo P. Atkočaitienei sveikatos, laimės ir pasisekimo viešajam lietuvių gyvenime ir asmeniniam — laimingai užauginti anūkę Teresę Petronelę gera lietuvaite, kad anūkė būtų taip pat darbšti lietuvių gyvenime, kaip ir jos močiutė.

Programa vadovavo Moterų Vienybės pirm. U. Bacevičienė. Pirmiausia kalbas pasakė buvusios Moterų Vienybės pirmininkės: Garšvienė, Buivydienė ir Strumskienė. Vėliau sveikino: Bendžiuvienė, Starkuvienė, Povilanskienė, Tysliavienė, Klimienė, Baltuvienė, Povilauskienė, Norkuvienė, Narvydienė, Kulbokienė, Budraitienė, Daukantienė, Ališauskienė, Blake, Valaitienė, Šimėnienė, Raščiuvienė, Diržienė ir, pagaliau pati pobuvio "kaltininkė" P. Atkočaitienė.

O. Valaitienė.

Ambraziejūtė ištekėjo už lt. Alb. Kwetz

Gegužės 27 d. Apreiškimo parapijos bažnyčioje apsivedė Birutė Ambraziejūtė žinomų Ambraziejų duktė su lt. Albertu Kwetz, Kvederauskų (Kwetz) sūnum. Iškilmingą šliūbą davė kun. klebonas Nobertas Pakalnis. Choras puikiai pagiedojo. Solistė buvo G. Vitaitytė. Liūdininkais buvo jaunosios sesutė sesutė Genovaitė ir lt. Jonas Aviža.

Vestuvių puota įvyko Granda viešbutyje, kur atsilankė tik artimi giminės. Jų tarpe buvo Lillian Krikščiūnaitė iš Baltimore, Md. ir Avižai iš Albany, N. Y.

Naujavedžiai, praleidę medaus laikotarpį, grįžo į Brooklyną.

P. J. V.

Mirė dainininko Al. Vasiliausko tėvas

Gegužės 29 d. žinomas dainininkas Al. Vasiliauskas gavo liūdną pranešimą: tą pačią dieną mirė jo tėvas Stasys Vasiliauskas, gyv. Saginaw, Mich. Palaidotas birželio 2 d. Velionis paliko gana gausią šeimą: žmoną Veroniką ir sūnų Petrą, Saginaw, Mich., du sūnus, Aleksandrą ir Albertą, Brooklyne, tris ištekėjusias dukteris — Stellą, Nellie ir Heleną, be to, du sūnus, Juozą ir Stasį, Detroite.

Išvyko į Floridą

Juozas Ginkus

Žinomas veikėjas, lietuvių radijo programos direktorius, Juozas Ginkus, kartu su žmona, praeitą penktadienį išvyko ilgesnėms atostogoms į Miami, Florida. Dar pernai metais Juozas Ginkus buvo susirgęs. Nuo to laiko jo sveikata lėtai ėjo geryn. Lyg tyčia, šiemet pasitaikė šaltas pavasaris. Toks oras labai atsiliepė Ginkaus sveikatai. Todėl gydytojai jam patarė išvykti į šiltą kraštą, kur jo sveikatai galėtų padėti "motina gamta". Kadangi šiuo metu Floridoje gyvena Onos Ginkuvienės brolis, leitenantas dr. Antanas Kairys, todėl Ginkai, nuvykę į Miami, be abejonės, nesijaus "pasimetę". Ginkai mano pabūti Floridoje apie mėnesį laiko. Atostogų metu Ginkaus radijo programa vadovaus dainininkė V. Tamkiūtė-Prunskienė.

Lietuviai karo bonų vajuje

New Yorko Times Square pereitą šeštadienį įvyko Lietuvių Karo Bonų Komiteto suruošta pramoga. Programa prasidėjo 6 val. vak. ir tesėsi visą valandą.

Programą pradėjo Komiteto pirm. P. Bajoras. Programos vedėju pakviestas adv. K. Jurgėla. Pirmiausia V. Prunckienė, J. Dirginčiui akompanuojant pianu sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus, o aikštėje buvo iškelta Lietuvos trispalvė.

Lietuvos generalinio konsulato pareigūnas A. Simutis pasakė kalbą, ragindamas pirkti karo bonus.

Iš Philadelphijos dalyvavo mergaičių šokėjų grupė, vadovaujant L. Antanavičienei, kuri per mikrofoną aiškino lietuvių šokių reikšmę, o mergaitės šokius pademonstravo. Prie piano šokius grojo W. Daugėla. Didžiulė minia žmonių gausiai plojo.

P. Bajoras pranešė, kad visos šokėjos yra SLA narės, ta proga, SLA perka karo bonų už $50,000.

Oras buvo blogas, bet žmonių prisirinko pilnutelė aikštė, kurioje skambėjo lietuvių dainos ir muzika.

O. V.

BALF skyriaus susirinkimas

BALF 35 skyr. susirinkimai buvo kuriam laikui nutraukti.

Pereitą penktadienį, birželio 1 d., buvo sukviestas visuotinas narių susirinkimas. Taipogi buvo kviesta svečių iš centro. Atvyko Valaičiai ir Čerienė.

Be dienotvarkės, p. Valaitis buvo pakviestas kalbėti į susirinkusius. Valaičio kalba buvo labai įdomi. Bendrais bruožais jis apibudino rūbų rinkimo tikslą, kiek jų iki šiol surinkta, kaip jie tvarkomi kur ir kiek išsiųsta ir kur bus ateity siunčiami. Taipogi kalbėjo apie Lietuvą ir dabartinę jo būklę, apie jos sunaikinimą ir verguvę, apie ištremtinius, kurie yra Vokietijoje, Švedijoje ir kitur.

Čerienė kalbėjo apie skyrius, jų įsikūrimą, augimą ir jų reikalą kaip skyriai rengia tam tikslui pramogas ir iš gaunamo pelno perka tuos dalykus kurių sunkiausia gauti.

Abu kalbėtojai ragino skyrių veikti bendrai visiems išvieno, kviečiant į talką geros valios ir tam tikslui pritariančius asmenis.

Kalbėjo kun. J. Kelmelis, p. Ambrozevičius, p. Pranienė ir kiti. Skyriaus pirmininkas Vl. Dilis kvietė visus į talką rūbams rinkti.

Sekantis susirinkimas įvyks rugpiūčio 3 d., 8 val. vak. Šv. Jurgio D-jos salėje, 180 New York Ave., Newark, N. J.

T. M. Grybaitė.

Sužeistas buvęs Vienybės darbininkas

Mums pranešama, kad buvęs Vienybės tarnautojas T. Sakalauskas šiuo metu gydomas Anglijoje. Jis buvo sužeistas Europos fronte. Kitas Sakalauskų sūnus, Vytautas, šiuo metu yra Pacifike, Okinawos saloje, kur jis tarnauja medikaliniame dalinyje. Sakalauskų žentas taip pat buvo sužeistas fronte. Sakalauskai mano, kad jų Tadukas netrukus grįš namo.

Moterų Vienybė rinks drabužius

Antradienį įvyko reguliaris Moterų Vienybės susirinkimas, kuriame, be kitų reikalų nutarta suruošti drabužių rinkimą ir padovanoti BALF. Ypač yra reikalingi vaikučiams rūbai. Visos narės ir prijaučiantieji prašome juos atnešti antradienį, birželio 19 d., į Tautininkų Klubą, 322 Union Ave., Brooklyne, nuo 8 val. vak.

Mėsos trūkumas

New Yorko miestą maisto aprūpinimo organizacijos viršininkai praneša, kad šiame didmiestyje mėsos trūkumas tęsis net iki liepos mėnesio.

DĖDĖS BALAMŪTO KERTĖ

GRIGAITIS IR ATSKAITA

Amerikos Lietuvių Tarybos sekretorius Grigaitis Tysliavienę vadina melage, sakydamas, kad Naujienos netiesioginiu būdu nėsančios pasinaudojusios Tarybai siunčiamomis aukomis.

Ar Naujienos pasinaudojo tiesioginiai, ar ne tiesioginiai, arba jos visai nepasinaudojo, tai nesvarbu. Tarybos vadai gauna tūkstančius dolerių ir juos naudoja tokiems reikalams, kurie, jų manymu, būtini. Bet Grigaičiui, kaipo Tarybos sekretoriui, jau seniai buvo laikas paruošti bent kokią atskaitą ir paskelbti, kiek aukų gauta ir kokiems reikalams jos sunaudotos ir naudojamos. Tiesa, popiežius jokių atskaitų neskelbia, bet Grigaitis nėra popiežius ir jo atskaitų visuomenė pageidauja. Vieton ginčijąsi ir kitus melagiais vadinęs, Grigaitis vyriškiausiai pasielgtų atskaitą parengdamas ir ją paskelbdamas, tuomet jokių spėliojimų, ar priekaištų nebus. O jeigu Grigaitis, sekretoriaudamas, Tarybos knygų nesuveda, tai už tai turėtų pykti tiktai pats ant savęs, o ne ant kitų.

KELEIVIO STEBUKLAS

Keleivis 21 n. paskelbė įvykusį stebuklą. Jame rašoma, kad šunes papjovė moteriškę, ir papjauta moteriškė pasakė, kieno tie šunes buvo. Reiškia, šunes turėjo peilius ir moteriškę papjovė, o toji papjauta moteriškė prisikėlė iš numirusių ir išdavė pjovikus. Tai tikras stebuklas. Iki šiol buvo žinoma, jog šunes žmones apdrasko, arba sukandžioja, bet ne papjauna.

BALAMŪTO ATSAKYMAS Į GAUTUS KLAUSIMUS

Gavau net tris rimtus klausimus. Su šiais klausimais reikėjo kreiptis į Bimbą ir dr. Kaškevičių, nes atsakymams jie geresni ekspertai. Bet jeigu kreipiesi į mane, tai aš ir atsakysiu. Klausimai yra sekanti:

1. Kas yra Filosofija?
2. Kas yra Demagogija?
3. Kodėl girtam galvą skauda?

FILOSOFIJA

Tai yra svajonė, apie būtus ir nebūtus dalykus ir apie galimus ir negalimus įvykius. Pavyzdžiui, filosofiškai galima svajoti, kad dabartinė žmogaus kūno sudėtis galima pakeisti. Žmogus turi dvi kojas ir dvi rankas. Kojas naudoja vaikščiojimui, o rankas nosies apsivalymui, kaklaraikščio pasirišimui, kepurės užsidėjimui, plaukų sušukavimui ir kitiems reikalams. Filosofiškai galima sakyti, kad žmogus gali pasikeisti. Iš pat prigimties tegu visuomet vaikščioja ant visų keturių ir per eiles kartų jo kūno sistema pasikeis ir jis galės net vaikščioti ant vienų, ar ant kitų dviejų kojų. Kojos ir rankos bus taip išvystytos, kad bus tinkamos vaikščiojimui arba bet kurių darbų atlikimui. Gal jūs tam netikite? Jeigu ne, tai kodėl tikite Bimbos komunistiškai filosofijai, kad komunizmo tvarka gyvenant iš visų viską atėmus ir suėdus, galima žmonijai žemišką rojų sukurti, kuomet nieko imamo nelieka.

DEMAGOGIJA

Tai yra dalyko perstatymas kitaip, negu jis yra. Pavyzdžiui, jeigu Bimba, čiupinėdamas katinui už uodegos, ją rodys Mizarai ir sakys, kaip tai ne katino uodega, bet pielyčia, tai bus demagogija. Suprantama Mizara gali purtytis, prunkšti ir nesutikti, bet Bimba savo tvirtinimą kartos ir kitaip negalės būti, kaip tik pielyčia, o ne katino uodega. Jeigu tam netikite, tai kodėl tikite Bimbos aiškininimams ,kad rusams Lietuvą pavergus, dabar tenai geriausias gyvenimas ir džiaugsmas. Jeigu Bimbos pasakos demagogiškos, tai kodėl jis nesirūpina suorganizuoti lietuvių amerikiečių ekskursiją į jo vadinamą Sovietinę Lietuvą. Eskursijon gali nepriimti vadinamų fašistų, socialistų ir kitokių, tegu ją sudaro tik iš ščyriausių jo sekėjų komunistų, kurie nukeliavę galės pasimatyti su jų giminėmis, buvusiais draugais ir kaimynais ir sykiu pasidžiaugti Lietuvos išlaisvinimo džiaugsmu. Tie komunistai, aplankę Lietuvą ir patyrę Lietuvos žmonių džiaugsmą ir laimę gyvenant po Stalino saule, sugrįžę į Ameriką ir joje pasklidę, bus didžiausi komunistinės idė jos misijonieriai įvairiose miestuose ir miesteliuose. Jeigu lietuviški komunistai, žinodami, kad Stalinas neįsileidžia lietuvių amerikiečių į Lietuvą, bijodamas, kad jie nepamatytų tenykščių lietuvių vargus ir kančias, nereikalauja leisti eskursijų į Lietuvą ir apie Lietuvą plepa visokias neteisybes, — jie yra demagogai.

KODĖL GIRTAM GALVĄ SKAUDA

Tai paprastas dalykas. Kiekvieno žmogaus kūnas pageidauja sveiko, skanaus maisto ir tyro vandens, arba saldžios ir rūkščios vaisių sunkos. Bet jeigu žmogus javus ir vaisius paverčia raugu ir paskui tą raugą pila sau į pilvą, tai pilvas, nepakęsdamas, bent to raugo garus grąžina žmogui į galvą, kad toji galva galėtų įsitikinti, kiek ji durna yra. Nuo girtumo net ir žmogaus kojos linksta, tad ir kojos nenori durnos galvos nešioti.

Kartą Mizaros galva pametė ambrelą ir vėliau jo kojos turėjo daug nepakajaus, to ambrelo ieškodamos.

Dėdė Balamūtas.

DRAUGAS PASIELGĖ KIAULIŠKAI

Anksti gatvę šluoji,— gal svečių lauki? — paklausė kai mynė savo draugę.

Laukiu, kaipgi nelauksi, nenoriu kad svečias draugas Molius šiūkšlėse užtiktų — linksmai atsakė. Ir aš girdėjau, kad jis švarą mėgsta — pridėjo. Aš tau sakysiu, drauge, pirmas jo darbas sakoma, švaros palaikymas. Kaip tik pavergtą tautą išlaisvina, tuoj ją apvalo. Štai, mūsų Lietuvėlė — buvo buržuaziškas pūdymas, po apvalymo, kaip pasakojo, — jos nepažintume, jei į ją dabar parvažiuotum, — nubaigė pasitenkinus.

Sakai, lauki draugo Molio — aiškino — jis jau išvažiavo.

Sakai išvažiavo! — nustebo.

Taip, lėktuvu išskrido — atsakė. Visi užvertę galvas žiūrėjome, kai Brooklyno skrido.

— Sakai, virš Brooklyno— stebėjosi.

— Taip, ir ką tokio dar išmetė — pridėjo.

—Sakai išmetė, gal kokį pranešimą, surašytą popierį? — paklausė.

Ve popierį, tik į popierį suvyniotą — paaiškino.

— Radote?

— Ne, žinai krintant...

Abi draugės nutilo.

Gaila, kad neteko pasimatyti — vėl pradėjo draugė. Kas jį matė, sako puikus dzentelmanas, tas Molius. Puikiai apsirengęs, rankų darbo megstinėm kojinėm ir pirštinaitėm pasipuošęs.

Sakai megstinėm kojinėm ir pirštinaitėm? Tai bus mano darbo. Aš naktis nemigau, dirbau, mezgiau ir įdaviau pasiųsti į Lietuvą. Nežinai, kokiu siūtu jis dėvėjo? —paklausė.

Kas matė, sako tamsiai mėlsvas kostiumas amerikoniškai, pasiūtas — paaiškino. Mano vyro siūtas, tik dusyk vilkėtas, įdaviau parvežti į Lietuvą — vėl savinasi.

— Drauge, sakai iš jo puikus dzentelmanas, tik paprastas švinė. Mano megstom kojinėm ir pirštinėm, o vyro siūtu, ir šis rup... negalėjo ateiti ir man padėkoti už tokias brangias dovanas.— Pkko.

Nepyk, kas jam tas dovanas atsiuntė.

Aš pati galėjau jam pasakyti, kad, štai, mano darbo pirštinaitės, o vyro kostiumas, jums, drauge Molius, kaipo dovana. Ar tai nebūtų buvęs gražus pašnekėsys pirmame pasimatyme!

Drauge, ne tu viena nepatenkinta, nepatenkinti ir draugai vyrai. Girdi, mes dėl jo nesykį savo kailį mainėm, o jis tiek kelio atvažiavęs nenorėjo užeiti ir paklausti: "kak poživajate, tavorščiai?"

Gal tiesą lietuviški fašistai sako, kad žmonių negalima bus sulyginti. Štai kad ir draugas Molius. — Kai išplyšusiu klynu vaikščiojo, buvo draugas, o kai kelnes užsilopė — jau gaspadin.

Gal toks iš jo gaspadin, kaip moka elgtis. Tarp mudviejų kalbant, jis pasielgė kiauliškai.

Pas brooklyniečius

Šiomis dienomis, lankydamas brooklyniečius, užėjau pas vieną plačiai pažįstamą biznierių, J. Stulgaitį, maisto krautuvės savininką. J. Stulgaitis yra senas Vienybės skaitytojas ir geras jos rėmėjas. Jis ne tik užsimokėjo prenumeratą, bet dar ir paaukojo Vienybės spaudos reikalams. Ačiū. Be to, buvau užėjęs pas kitą gerą vienybietį Juozą Sabutį. Jis taip pat pamokėjo savo prenumeratą.

J. Krunklys

REMKITE PERLAIDAS Į LIETUVĄ

Kablegramu ar Oro Paštu

Manufacturers Trust Company dabar persiuntinėja pašalpas, pinigų perlaidas kablegrama, ar oro paštu į Lietuvą.

Mūsų patarnavimas yra sėkmingas ir atlyginimas mums nedidelis.

Visas smulkmeniškas žinias apie šias perlaidas galima gauti bet kurioje iš mūsų šešiasdešimts aštuonių bankinių raštinių Didžiajame New Yorke.

MANUFACTURERS TRUST COMPANY

Vyriausia Raštinė ir Užsienio Skyrius

55 BROAD ST., NEW YORK 15, NEW YORK

Member Federal Deposit Insurance Corporation

GENERAL CLOTHING COMPANY

JUOZAS LUGAUSKAS, Savininkas

REIKALINGI DARBININKAI: Apreiteriai, preseriai, siuvėjai. Priimame ir mokiname merginas, tik ką baigusias mokyklą. Geras darbas, gera alga, trumpos valandos. Patyrimas nereikalingas. Kreipkitės tuojau.

168 Roebling Street, Brooklyn, N. Y.

Lietuvių Radijo Draugijos Vakarinės

7:30 PROGRAMOS 7:30

J. P. GINKUS, Direktorius

KETVIRTADIENIAIS 7:30 WWRL 1600 kc.

Gyvuoja virš 12 metų oro bangomis, transliuojama visuomenės įvairūs pranešimai, naujienos, muzika.

(Vietinės žinios, parengimai: koncertai, šokiai ir t.t. Vestuvės, puotos, liūdni pranešimai.)

J. P. GINKUS 495 Grand St., Brooklyn, N. Y. EV. 4-7142 — pranešimų direk.

A. JEZAVITAS — Muzikos vedėja

VIOLET PRANCKUS EVergreen 8-3626

TARZANAS IR TARZELĖ

Edgar Rice Burroughs.

Atsisakydamas išsižadėti vilties, Tarzanas, pagaliau, pradėjo planuoti, kaip pabėgti iš šio prakeikto narvo, kurį iš visų pusių buvo apstoję laukiniai, peiliais ginkluoti, kariai.

Staiga Tarzanas savo galingomis rankomis nutvėrė už narvo rėmų. Tarzanas nutarė pakelti narvą ir apversti, kad tokiu būdu jis galėtų pasprukti nuo jį saugojančių džiunglių karių.

Bet vos tik Tarzanas pradėjo vykdyti savo planą, tuojau tam tikslui pastatyta sargyba tekina leidosi narvo link. Kiekvieno laukinio rankoje blizgėjo aštrus peilis, paruoštas durti.

Išaštrinti laukinių džiunglių kovotojų peiliai tuojau buvo atsukti prieš Tarzano rankas, sugriebusias narvo rėmus. Laukiniai žūt būt norėjo priversti baltąjį milžiną atsisakyti savo plano.

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame Vienybės numery